

POWIATOWE CENTRUM POMOCY RODZINIE W MIKOŁOWIE
Z SIEDZIBĄ W ŁAZISKACH GÓRNYCH

**POWIATOWY PROGRAM ROZWOJU PIECZY
ZASTĘPCZEJ NA LATA 2021 – 2023**

Łaziska Górne 2021r.

Spis treści

I. Wprowadzenie.....	4
II. Miejsce Programu w systemie zarządzania strategicznego.....	5
2.1. Założenia do programu wynikające z aktów prawa międzynarodowego i krajowego.....	5
2.2. Podstawy prawne.....	6
2.3. Program w świetle Założeń Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2013 - 2023.....	6
2.4. Charakterystyka przyczyn umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej.....	7
2.5. Wspieranie rodziny i systemu pieczy zastępczej przez administrację publiczną.....	8
III. Analiza zagrożeń środowisk rodzin biologicznych w Powiecie Mikołowskim.....	11
3.1. Rodziny biologiczne przejawiające trudności opiekuńczo - wychowawcze objęte wsparciem ośrodka pomocy społecznej.....	11
3.2. Formy wsparcia udzielane rodzinom przez gminy.....	15
3.3. Liczba rodzin objętych nadzorem kuratorskim.....	16
IV. Piecza zastępcza w Powiecie Mikołowskim.....	17
4.1. Charakterystyka rodzinnej pieczy zastępczej w latach 2017 - 2019.....	17
4.2. Charakterystyka instytucjonalnej pieczy zastępczej w latach 2017 - 2019.....	33
4.3. Usamodzielnienia wychowanków pieczy zastępczej.....	38
4.4. Szkolenia kandydatów na rodziny zastępcze oraz szkolenia rodzin zastępczych.....	41
4.5. Pomoc specjalistyczna oferowana rodzinom i wychowankom.....	41
4.6. Szkolenia rodzin zastępczych funkcjonujących na terenie powiatu w latach 2017 - 2019.....	42
4.7. Koszty organizacji pieczy zastępczej.....	44
V. Cele Programu na lata 2021 - 2023.....	47
VI. Działania/Zadania Programu na lata 2021 - 2023.....	48
VII. Limit rodzin zastępczych zawodowych.....	57
VIII. Beneficjenci i realizatorzy Programu.....	57
IX. Partnerzy w realizacji założeń programowych.....	58
X. Zakładane źródła finansowania.....	58
XI. Oczekiwane rezultaty Programu.....	58
XII. Wykaz tabel.....	59
XIII. Wykaz wykresów.....	61
XIV. Wykaz schematów.....	62

I. Wprowadzenie

Pieczna zastępcza sprawowana jest w formach instytucjonalnych i rodzinnych. Po drugiej wojnie światowej długo preferowano w Polsce formy instytucjonalne, zwane wówczas zakładowymi. Narzucona w tamtym okresie urzędowo filozofia marksistowska, eksponowała w ramach pedagogiki idee kolektywizmu, które bezkrytycznie przeniesiono na polski grunt. Miała ona zwolenników zarówno wśród pedagogów pracujących z dziećmi i młodzieżą, w oświatowej administracji, a także w gronie pracowników naukowych. Spowodowało to utworzenie wielu dużych placówek opiekuńczo - wychowawczych, przy jednoczesnym wygaszaniu form rodzinnej pieczy zastępczej. Dopiero począwszy od lat 70 - tych XX wieku przewagę zaczęła zyskiwać idea umieszczania dzieci w rodzinach zastępczych i tzw. rodzinnych domach dziecka. W styczniu 1979r. stworzono pierwsze stabilne podstawy normatywne dla funkcjonowania rodzin zastępczych, co przyczyniło się do ich rozwoju w następnej dekadzie. W latach 90 - tych XX wieku zaczęto w polskiej literaturze pedagogicznej domagać się przeprowadzenia radykalnych zmian w funkcjonowaniu pieczy zastępczej. Postulowano odrzucenie paradygmatu wychowywania dzieci odebranych rodzicom w izolacji od nich i z pominięciem oddziaływania naprawczego w stosunku do rodziny, na rzecz wykorzystywania pieczy zastępczej dla uzdrowienia sytuacji w rodzinie wychowanka i stworzenia warunków umożliwiających dziecku powrót do rodziny. Najważniejszą ideą zapoczątkowanej wówczas reformy pieczy zastępczej uczyniono wspieranie rodziny wychowanka, w celu doprowadzenia do reintegracji. To podejście miało silne oparcie w koncepcji ochrony praw dziecka, a kluczowe dla pieczy zastępczej, prawo dziecka do życia w rodzinie było eksponowane w ówczesnym orzecznictwie Europejskiego Trybunału Praw Człowieka. Reforma pieczy zastępczej przyniosła wiele istotnych rozwiązań prawnych i organizacyjnych. Na czoło wysunąć należy powstanie i rozwój zawodowych rodzin zastępczych różnego typu. Powołano na szczeblu powiatu administrację pieczy zastępczej, a także istotną dla rodzinnej pieczy - funkcję koordynatora. Od 2012r. niewydolne wychowawczo rodziny mogą korzystać ze wsparcia asystentów, choć niestety zawód ten pod względem ilościowym i obudowy formalnej - nie rozwija się na miarę potrzeb. Warte podkreślenia jest monitorowanie funkcjonowania pieczy zastępczej przez resort rodziny, pracy i polityki społecznej, prowadzone pod kątem realizowania uregulowań Ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Pieczna zastępcza pomimo upływu 20 lat reformowania, pozostaje ciągle w fazie walki nowego ze starym, czyli teoretycznego i praktycznego sporu zwolenników koncepcji opartej na podstawie zasady pomocniczości i działań na rzecz reintegrowania rodzin dzieci przebywających w pieczy zastępczej z postawami niechętnymi w stosunku do rodziców wychowanków.

Z dniem 1 stycznia 2012r. w życie weszła Ustawa z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2020r. poz. 821z późn. zm.). Określa ona zasady oraz formy wspierania rodziny, która przeżywa trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych, zasady i formy sprawowania pieczy zastępczej oraz pomocy w usamodzielnianiu jej pełnoletnich wychowanków, zadania administracji publicznej w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej, a także zasady finansowania i wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej oraz zadania w zakresie postępowania adopcyjnego.

Zgodnie z preambułą w/w Ustawy, celem podstawowym jest:

1. **dobro dzieci**, które potrzebują szczególnej ochrony i pomocy ze strony dorosłych, środowiska rodzinnego, atmosfery szczęścia, miłości, zrozumienia, troski o ich harmonijny rozwój i przyszłą samodzielność życiową oraz ochronę ich praw i wolności,
2. **dobro rodziny**, która stanowi podstawową komórkę społeczną oraz naturalne środowisko rozwoju oraz dobro wszystkich jej członków, a w szczególności dzieci.

Powyższa Ustawa wprowadziła szereg nowych rozwiązań mających na celu konstruowanie efektywnej polityki rodzinnej nie tylko krajowej, ale także na szczeblu lokalnym. Zadania nałożone na jednostki samorządu terytorialnego, w połączeniu z zadaniami wynikającymi z ustaw samorządowych, ustawy o pomocy społecznej, wyznaczają ogólny zakres prowadzenia lokalnej polityki rodzinnej. Opracowanie i realizacja programów wspierania rodziny jest zadaniem obowiązkowym z zakresu prowadzenia polityki rodzinnej o charakterze lokalnym. Wsparcie rodziny, która znajduje się w trudnej sytuacji, daje szansę na stworzenie zdrowego środowiska rodzinnego, które wypełni wszystkie stawiane cele i zadania. Rodzina powinna być środowiskiem dużej więzi emocjonalnej, wzajemnej troski, opieki, poczucia tożsamości i wzajemnego szacunku. W tym zakresie państwo powinno jej zagwarantować dużą swobodę, tak by mogła ona kultywować wartości przekazywane z pokolenia na pokolenie. Niemniej ingerencja państwa jest uzasadniona w takich przypadkach, kiedy zachowania członków rodziny godzą w obowiązujący porządek prawny (np. przemoc w rodzinie, porzucenie dziecka) albo stanowią zagrożenie dla niej samej (zachowania członków rodziny powodujące destrukcję i marginalizację rodziny np. alkoholizm, narkomania), albo dla całego społeczeństwa (np. lekceważenia obowiązku szczepień czy obowiązku szkolnego). Niezależnie od tendencji zmian, którym podlega współczesna rodzina słuszne jest sformułowanie, że „Rodzina stanowi integralny i bardzo istotny element każdego społeczeństwa. Jest ona najlepszym, najskuteczniejszym przekazywaczem ogólnospołecznej kultury do jednostki, ogólnospołecznych podstawowych norm, wzorów i wartości.”

Art. 180 pkt 1 przedmiotowej Ustawy wskazuje na obowiązek opracowania przez powiat 3 - letniego programu rozwoju pieczy zastępczej. Powiat Mikołowski Uchwałą Rady Powiatu Mikołowskiego z dnia 22 marca 2018r. przyjął Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2018 - 2020, który był realizowany przez Organizatora Rodzinnej Pieczy Zastępczej - Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Mikołowie.

W związku z kończącym się okresem obowiązywania Programu, opracowano nowy dokument, określający cele i zadania, sformułowane na podstawie analizy zagrożeń środowiska biologicznego dzieci oraz analizy realizacji w/w programu.

II. Miejsce programu w systemie zarządzania strategicznego

2.1. Założenia do programu wynikające z aktów prawa międzynarodowego i krajowego

Gwarancje dotyczące ochrony praw człowieka do życia w rodzinie zostały uregulowane w różnych aktach prawnych zarówno na poziomie międzynarodowym, jak i krajowym (Powszechna Deklaracja Praw Człowieka, Konwencja o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności, Dyrektywa Rady Europy, Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej). Standardy pieczy zastępczej są określone przez prawa człowieka, ujęte w Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej i w międzynarodowych dokumentach poświęconych ochronie prawa człowieka. Podstawy normatywne funkcjonowania pieczy zastępczej znajdują się w kilku artykułach Konstytucji RP, w tym w art. 18 (o ochronie rodziny), art. 48 (o prymacie rodziców w wychowywaniu dzieci) czy w art. 72 (o ochronie praw dziecka), a także w zakodowanej w jej przepisach i uregulowaniach, kilku ustaw zwykłych na zasadzie pomocniczości. Najistotniejsze przesłanie tej zasady sprowadza się do uczynienia z pomagania mechanizmu usamodzielnienia beneficjenta, wsparcia (m.in. przywracanie kompetencji rodzicielskich rodzicom niewydolnym wychowawczo). Jednak kluczowe znaczenia dla pieczy zastępczej mają odnoszące się do nich wprost fragmenty Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego oraz ściśle związane z nimi uregulowania tzw. prawa dotyczącego rodziny, zwłaszcza przepisy zawarte w Ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Wskazując wspólne źródła regulacji, należy wymienić ponadto międzynarodowe konwencje dotyczące pieczy zastępczej, w tym Rozporządzenie Rady

Bruksela II, Kodeks postępowania cywilnego, Ustawę prawo prywatne międzynarodowe i inne. Europejski Trybunał Sprawiedliwości podkreśla w swoich orzeczeniach, że rozdzielenie rodziny jest poważną ingerencją w prawo do poszanowania życia rodzinnego, a przejęcie opieki nad dzieckiem powinno być postrzegane jako tymczasowe. Również prawo pracy reguluje materie odnoszące się do rodziny. Odniesienia do rodziny można odnaleźć w regulacji karnoprawnej oraz w prawie administracyjnym. Rodzina zajmuje poczesne miejsce w regulacjach prawa administracyjnego, zarówno pośrednio poprzez przyznanie konkretnych uprawnień i świadczeń na rzecz jej członków, jak i bezpośrednio przez określenie konkretnych usług na rzecz rodziny. U podstaw idei reintegracji rodziny leży zasada pomocniczości - idea filozoficzna eksponowana również w katolickiej nauce społecznej, ale także należąca do dorobku myśli protestanckiej oraz laickich nurtów filozofii europejskiej. Nawiązują do niej papieże w encyklikach społecznych, liczne dokumenty Unii Europejskiej. Mechanizm wspierania jaki ona wyznacza, ma budować podmiotowość beneficjentów, prowadząc ku pomocy w przełamywaniu kryzysu w jakim się znaleźli. Konsekwencją przyjętych założeń (pomocniczość, prawo dziecka do rodziny i jej reintegracja, miłosierdzie) było przyjęcie tymczasowości jako istotnej cechy sprawowania pieczy zastępczej. Przyczyną umieszczania w niej dziecka jest sytuacja uniemożliwiająca mu przebywanie z rodzicami, a okres pobytu w owej pieczy powinien być wyznaczony czasem potrzebnym do jej naprawienia na tyle, aby dziecko mogło do rodziców powrócić. Niemożliwość powrotu do rodziny wynikająca z głębi i złożoności kryzysu rodziny, a także z nieskuteczności udzielonego wsparcia, otwiera drogę ku przysposobieniu wychowanka lub pozostania w pieczy zastępczej. W związku z powyższym, działania ogólnokrajowe, wspierane przez inicjatywy lokalne wymagają zwiększenia aktywności społeczności lokalnych. Partycypacja społeczna w zakresie tworzenia lokalnej polityki rodzinnej, powinna być oparta na dialogu, partnerstwie i współdecydowaniu, umożliwiającym stopniową zmianę, odpowiadającą rzeczywistym potrzebom.

2.2. Podstawy prawne programu

Działania w zakresie rozwoju pieczy zastępczej, w tym zadania zapisane w niniejszym Programie są podejmowane i realizowane w oparciu o następujące przepisy i dokumenty:

- 1) Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 1997r. Nr 78 poz. 483 z późn. zm.);
- 2) Konwencja o Prawach Dziecka (Dz. U. z 1991r. Nr 120 poz. 526);
- 3) Ustawa z dnia 5 czerwca 1998r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2020r. poz. 920);
- 4) Ustawa z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t. j. Dz. U. z 2020r. poz. 821 z późn. zm.);
- 5) Ustawa z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2020r. poz. 1876);
- 6) Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 grudnia 2011 r. w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej (Dz. U. z 2011r. poz. 1720).

2.3. Program w świetle Założeń Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Mikołowskim na lata 2021 - 2023

Powiatowy Program Rozwoju Pieczy zastępczej na lata 2021 – 2023 jest zgodny z celem strategicznym nr 1:

Zapewnienie opieki i wychowania dzieciom i młodzieży w formie rodzicielstwa zastępczego i celami operacyjnymi:

1. Rozwój rodzicielstwa zastępczego;
2. Wspieranie rodzin zastępczych w wypełnianiu ich funkcji;
3. Udzielanie wsparcia dzieciom i młodzieży przebywającym w rodzinach zastępczych;

4. Zwiększenie liczby zawodowych rodzin zastępczych (stosownie do potrzeb i limitu), w tym specjalistycznych i pogotowia rodzinnego;

5. Udzielenie pomocy finansowej;

oraz celem strategicznym nr 2:

Rozwój systemu opieki nad dzieckiem i rodziną

i celami operacyjnymi:

1. Tworzenie stosownie do potrzeb i możliwości powiatu rodzinnych domów dziecka;

2. Usamodzielnienie wychowanków opuszczających rodziny zastępcze i placówki;

3. Tworzenie instytucjonalnych form pomocy dziecku i młodzieży.

Ponadto wpisuje się w kierunki działań do poszczególnych celów operacyjnych.

2.4. Charakterystyka przyczyn umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej

W myśl art. 72 ust. 2 Konstytucji RP: „Dziecko pozbawione opieki rodzicielskiej ma prawo do opieki i pomocy władz publicznych.” Również Konwencja Praw Dziecka podkreśla, iż dziecko pozbawione czasowo lub na stałe swego środowiska rodzinnego lub, gdy ze względu na swoje dobro nie może pozostawać w tym środowisku, będzie miało prawo do specjalnej ochrony i pomocy ze strony państwa. Natomiast państwo, zgodnie ze swym prawem wewnętrznym zapewnia takiemu dziecku opiekę zastępczą. Tego rodzaju opieka może obejmować, m. in. umieszczenie w rodzinie zastępczej, adopcję lub - w przypadku, gdy jest to niezbędne - umieszczenie w odpowiedniej instytucji powołanej do opieki nad dziećmi. Przy wyborze odpowiednich rozwiązań należy w sposób właściwy uwzględnić wskazania w zachowaniu ciągłości w wychowaniu dziecka oraz jego tożsamości etnicznej, religijnej, kulturowej i językowej. Przepisy te podkreślają rangę i znaczenie praw dziecka, w tym prawo do pieczy zastępczej.

W Polsce przyczyny dla których dzieci trafiają do pieczy zastępczej, można najogólniej podzielić na kilka kategorii związanych z:

1. funkcjonowaniem rodzin

- rodziny wieloproblemowe (wieloletnie narastanie trudności w funkcjonowaniu rodzin powoduje niekiedy przenoszenie problemów z pokolenia na pokolenie);
- problemy społeczne tych rodzin (niski poziom edukacji i brak aspiracji edukacyjnych, złe warunki mieszkaniowe, brak pracy lub prace dorywcze, izolacja społeczna, zerwane więzi rodzinne lub konflikt rodzinny, relacje społeczne w postaci krótkotrwałych przygodnych znajomości, opartych na realizacji spraw bieżących, bez planów na przyszłość, niekiedy takie wzory obejmują kilka pokoleń);
- struktura rodzin (skłonność do zmian partnerów, nietrwałe związki, nie ustalone ojcostwo, dzieci z wolnych związków);
- problemy rodziców dzieci (uzależnienia od środków psychoaktywnych, choroby psychiczne, upośledzenia, przestępczość, aspołeczne i antyspołeczne wzory zaspokajania potrzeb, trudności w relacjach, przemoc, bezradność wychowawcza, brak umiejętności opiekuńczych);

2. charakterystyką populacji dzieci objętych opieką

- dzieci zaniedbywane (dzieci z dystrofią, z płodowym zespołem poalkoholowym, zaległości w realizacji kalendarza szczepień, niezgłaszanie się na wizyty do lekarza lub niestosowanie się do zaleceń, niewłaściwe żywienie, zaniedbania higieniczne, opóźnienia w rozwoju psychomotorycznym, poznawczym, rozwoju mowy);
- dzieci chore lub upośledzone, którymi rodzice nie chcą, nie są w stanie lub nie potrafią się zająć;
- dzieci krzywdzone (ofiary przemocy fizycznej, psychicznej czy seksualnej);

3. niedoskonałościami istniejącego systemu pomocy dzieciom i rodzinie
 - brak zróżnicowanej oferty pomocy dla małych dzieci i rodzin w środowisku;
 - słabo rozwinięta sieć instytucji i świadczeń dla dzieci, poradnictwa rodzinnego, interwencji kryzysowej, programów pracy z rodzinami;
 - niewystarczająca liczba rodzin zastępczych;
 - uboga oferta świadczeń dla rodzin posiadających dzieci niepełnosprawne, chore - brak środowiskowych usług opiekuńczych oferowanych rodzinie i uboga oferta świadczeń ambulatoryjnych;
 - mało liczna i niewystarczająco przygotowana kadra pracowników socjalnych, pedagogicznych do pracy w środowiskach rodzinnych rodzin wieloproblemowych.

2.5. Wspieranie rodziny i systemu pieczy zastępczej przez administrację publiczną

a) Zadania gminy

Zadania gminy mają charakter głównie profilaktyczny i wspierający. Zaliczają się do nich:

1. wprowadzenie stanowiska asystenta rodziny, który niezależnie od pracowników socjalnych zajmuje się wyłącznie pracą z rodziną;
2. tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych;
3. zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa;
4. koordynacja wszystkich instytucji i służb, zobowiązanych do wspierania rodziny poprzez tworzenie i organizację zespołów interdyscyplinarnych wspierających rozwiązywanie problemów na rzecz dobra dziecka i rodziny.

Gminy są odpowiedzialne również za prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczej, zamieszkałego na terenie gminy oraz przekazywanie do biura informacji gospodarczych informacji o zaległościach z tytułu opłat od rodziców naturalnych związanych ze sprawowaną pieczą zastępczą nad dziećmi.

b) Zadania powiatu

Organem odpowiedzialnym za system pieczy zastępczej jest starosta, a bezpośrednio Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie jako organizator rodzinnej pieczy zastępczej.

Powiat odpowiada za:

1. tworzenie i wdrażanie programów pomocy dziecku i rodzinie;
2. organizowanie i prowadzenie placówek wsparcia dziennego o zasięgu ponadgminnym;
3. organizowanie opieki w rodzinach zastępczych, zapewnienie wymagającym tego dzieciom z terenu powiatu, opieki i wychowania w całodobowych placówkach opiekuńczo - wychowawczych;
4. finansowanie świadczeń na rzecz rodzin zastępczych, wynagrodzenie zawodowych rodzin zastępczych, pokrywanie kosztów utrzymania dzieci z terenu powiatu, umieszczonych w placówkach opiekuńczo - wychowawczych i rodzinach zastępczych, również na terenie innego powiatu, pełne koszty utrzymania, w tym remonty i inwestycje w placówkach opiekuńczo - wychowawczych na swoim terenie;
5. finansowanie świadczeń związanych z usamodzielnianiem się pełnoletnich osób wychowanych w rodzinach zastępczych lub opuszczających różne instytucje wychowawcze.

Powiat sprawuje zatem w systemie opieki zastępczej funkcje organizacyjne, wspierające, administracyjne i kontrolne.

Jednym z zadań powiatu jest opracowanie i realizacja 3 - letnich powiatowych programów, dotyczących rozwoju pieczy zastępczej, zawierających między innymi coroczny limit rodzin zastępczych zawodowych. Liczba umów o zawodowstwo (obligatoryjnych i fakultatywnych), a tym samym rodzin zastępczych zawodowych, musi być zgodna z rocznym limitem. Organizatorem rodzinnej pieczy zastępczej jest wyznaczona przez starostę jednostka organizacyjna powiatu lub podmiot, któremu zlecono realizację tego zadania. W powiecie mikołowskim funkcję tę pełni Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie.

Do zadań organizatora rodzinnej pieczy zastępczej należy w szczególności:

1. prowadzenie naboru kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub kierowania rodzinnym domem dziecka;
2. kwalifikowanie osób kandydujących do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub kierowania rodzinnym domem dziecka oraz wydawanie zaświadczeń kwalifikacyjnych zawierających potwierdzenie ukończenia szkolenia, opinie o spełnianiu warunków i ocenę predyspozycji do sprawowania pieczy zastępczej;
3. zapewnianie pomocy i wsparcia osobom sprawującym pieczę zastępczą, w szczególności w ramach grup wsparcia;
4. organizowanie dla rodzin zastępczych oraz osób kierujących rodzinnym domem dziecka pomocy wolontariuszy;
5. współpraca ze środowiskiem lokalnym, w szczególności z ośrodkami pomocy społecznej, powiatowymi centrami pomocy rodzinie, sądami i ich organami pomocniczymi, instytucjami oświatowymi, zakładami opieki zdrowotnej, a także kościołami i związkami wyznaniowymi oraz z organizacjami społecznymi;
6. prowadzenie poradnictwa i terapii dla rodzin zastępczych zawodowych i niezawodowych i ich dzieci oraz dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej;
7. prowadzenie szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub kierowania rodzinnym domem dziecka, a także osób kierujących rodzinnym domem dziecka;
8. zapewnianie pomocy prawnej osobom sprawującym pieczę zastępczą, w szczególności w zakresie prawa rodzinnego;
9. dokonywanie okresowej oceny sytuacji dzieci przebywających w pieczy zastępczej;
10. prowadzenie działalności diagnostyczno - konsultacyjnej, której celem jest pozyskiwanie, szkolenie i kwalifikowanie osób zgłaszających gotowość do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej oraz kierowania rodzinnym domem dziecka, a także szkolenie i wspieranie psychologiczno - pedagogiczne osób sprawujących pieczę zastępczą oraz rodziców dzieci, objętych tą pieczą;
11. przeprowadzanie badań pedagogicznych i psychologicznych oraz wywiadów rodzinnych, dotyczących kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub kierowania rodzinnym domem dziecka;
12. zapewnianie rodzinom oraz osobom kierującym rodzinnym domem dziecka poradnictwa, które ma na celu zachowanie i wzmocnienie ich kompetencji oraz przeciwdziałanie zjawisku wypalenia zawodowego;
13. przedstawienie staroście corocznego sprawozdania z efektów pracy.

Organizator zatrudnia koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej, który może mieć pod swoją opieką do 15 rodzin.

c) Instytucjonalna piecza zastępcza

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej podaje następujące formy pieczy instytucjonalnej:

1. placówki opiekuńczo - wychowawcze: a) typu socjalizacyjnego, b) typu interwencyjnego; c) typu rodzinnego, d) typu specjalistyczno – terapeutycznego;
2. regionalne placówki opiekuńczo - terapeutyczne (prowadzone przez samorząd wojewódzki),
3. interwencyjne ośrodki preadopcyjne (prowadzone przez samorząd wojewódzki).

Ustawa wprowadza przepisy zmieniające minimalny wiek dzieci kierowanych do placówek opiekuńczo - wychowawczych. W placówkach opiekuńczo - wychowawczych typu interwencyjnego, socjalizacyjnego, specjalistyczno - terapeutycznego oraz w regionalnych placówkach opiekuńczo - terapeutycznych w okresie 4 lat od dnia wejścia jej w życie, tj. od dnia 1 stycznia 2012r., mogą być umieszczane dzieci powyżej 7 r. ż. (przebywać w tych placówkach będą mogły w okresie od dnia 1 stycznia 2015r. do dnia 31 grudnia 2019r.). Po upływie tego okresu w placówkach będą mogły przebywać jedynie dzieci powyżej 10 r. ż. Umieszczanie dzieci poniżej tego wieku będzie możliwe tylko w wyjątkowych sytuacjach, szczególnie, gdy przemawiać za tym będzie stan ich zdrowia lub dotyczyć to będzie rodzeństwa. W związku z powyższym zasadny jest rozwój rodzinnej pieczy zastępczej, która będzie mogła być sprawowana wobec młodszych dzieci w przypadku niemożności zapewnienia im opieki i wychowania przez rodziców. Placówki opiekuńczo - wychowawcze pozostaną więc jako jedno z możliwych miejsc umieszczenia dzieci starszych, mniej podatnych na zaburzenia rozwojowe, jakie wynikać mogą z umieszczenia poza środowiskiem rodzinnym. Rodzaj placówki może być dostosowany do sytuacji i specyficznych potrzeb dziecka, a praca na rzecz jego wszechstronnego rozwoju może być zintensyfikowana dzięki obecności na miejscu specjalistycznej, wyszkolonej kadry.

Zadania powiatu w zakresie instytucjonalnej pieczy zastępczej obejmują:

1. zapewnienie dzieciom, które z różnych względów nie mogą być umieszczone w rodzinach zastępczych lub rodzinnych domach dziecka, miejsca w placówkach opiekuńczo - wychowawczych poprzez tworzenie i prowadzenie placówek opiekuńczo - wychowawczych w liczbie i rodzaju odpowiednim do potrzeb powiatu;
2. organizowanie szkoleń dla kandydatów mających pełnić funkcję dyrektora placówki opiekuńczo - wychowawczej typu rodzinnego, wydawanie świadectw ukończenia tych szkoleń oraz opinii dotyczącej predyspozycji do pełnienia funkcji dyrektora i wychowawcy w placówce opiekuńczo - wychowawczej typu rodzinnego;
3. zapewnienie wsparcia dla działań placówek opiekuńczo - wychowawczych, w szczególności w zakresie przygotowania dziecka do późniejszego samodzielnego życia;
3. monitorowanie potrzeb dzieci w placówkach opiekuńczo - wychowawczych, w szczególności w związku z wysokością środków powiatu przeznaczonych na utrzymanie dziecka w placówce opiekuńczo - wychowawczej oraz wysokość środków finansowych na bieżące funkcjonowanie placówki opiekuńczo – wychowawczej;
4. współpracę z placówkami opiekuńczo - wychowawczymi w zakresie okresowej oceny aktualnej sytuacji dziecka umieszczonego w placówce, poprzez udział przedstawiciela organizatora rodzinnej pieczy zastępczej (PCPR) w zespole do spraw okresowej oceny sytuacji dziecka, według potrzeb placówki;
5. finansowanie szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo;- wychowawczej typu rodzinnego oraz szkoleń dla dyrektorów placówek opiekuńczo - wychowawczych typu rodzinnego;
6. ponoszenie wydatków na utrzymanie dzieci z terenu powiatu, umieszczonych w placówkach opiekuńczo - wychowawczych, regionalnych placówkach opiekuńczo - terapeutycznych, interwencyjnych ośrodkach preadopcyjnych.

III. Analiza zagrożeń środowisk rodzin biologicznych w Powiecie Mikołowskim

3.1. Rodziny przejawiające trudności opiekuńczo - wychowawcze objęte wsparciem ośrodków pomocy społecznej w latach 2017 - 2019

Tabela 3.1. Rodziny biologiczne przejawiające trudności opiekuńczo - wychowawcze, objęte wsparciem ośrodków pomocy społecznej w latach 2017 – 2019

OPIS \ GMINA ROK	Mikołów			Łaziska Górne			Orzesze			Ornontowice			Wyry		
	2017	2018	2019	2017	2018	2019	2017	2018	2019	2017	2018	2019	2017	2018	2019
Liczba rodzin biologicznych przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej	54	55	55	64	66	51	53	53	41	25	22	39	7	10	8
Liczba dzieci w rodzinach przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych	121	115	109	133	133	107	93	105	89	43	38	77	14	18	14
Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny	40	48	46	27	34	27	28	28	11	11	16	17	6	7	7
Liczba dzieci w rodzinach objętych wsparciem asystenta	94	78	77	57	69	58	65	51	27	21	32	36	9	9	11
Liczba rodzin objętych pracą socjalną	53	55	55	56	61	46	53	53	41	20	6	33	7	10	8

Z analizy danych przekazanych przez ośrodki pomocy społecznej z terenu Powiatu Mikołowskiego wynika, że liczba rodzin przejawiających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych objętych w latach 2017 - 2019 wsparciem pięciu gmin Powiatu Mikołowskiego kształtowała się następująco:

w 2017r. - łącznie 203 rodziny przejawiały trudności opiekuńczo - wychowawcze,

w 2018r. - łącznie 206 rodzin przejawiało trudności opiekuńczo - wychowawcze,

w 2019r. - łącznie 194 rodziny przejawiały trudności opiekuńczo - wychowawcze.

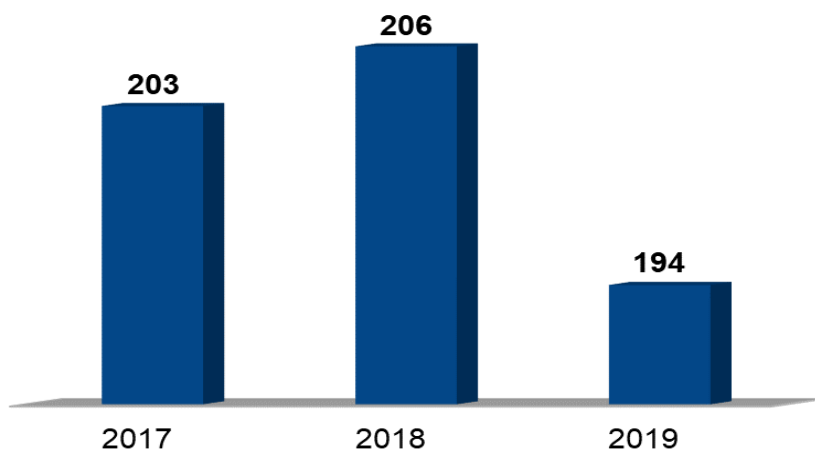
Z powyższej tabeli wynika, że liczba rodzin przejawiających trudności opiekuńczo - wychowawcze w pięciu gminach Powiatu Mikołowskiego w latach 2017 - 2019 utrzymuje się na zbliżonym poziomie, zwłaszcza w gminie Mikołów, gminie Łaziska Górne, gminie Wiry. W gminie Orzesze widoczny jest w 2019r. spadek rodzin przejawiających trudności opiekuńczo - wychowawcze, natomiast w gminie Ornontowice w 2019r. wzrost o około 77%. Podobnie kształtuje się liczba dzieci w rodzinach przejawiających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych.

Większość rodzin w gminie Mikołów (84%) i gminie Wiry (88%) objęta jest wsparciem asystenta rodziny, natomiast w gminie Łaziska Górne ok. 52% rodzin, w gminie Orzesze ok. 28% rodzin, w gminie Ornontowice ok. 44% rodzin.

Ponadto prawie wszystkie rodziny przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych objęte są pracą socjalną.

Zaznaczyć należy, że wspieranie rodziny jest prowadzone za jej zgodą i aktywnym udziałem, z uwzględnieniem zasobów własnych oraz źródeł wsparcia zewnętrznego.

Wykres 3.1. Liczba rodzin biologicznych przejawiających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej

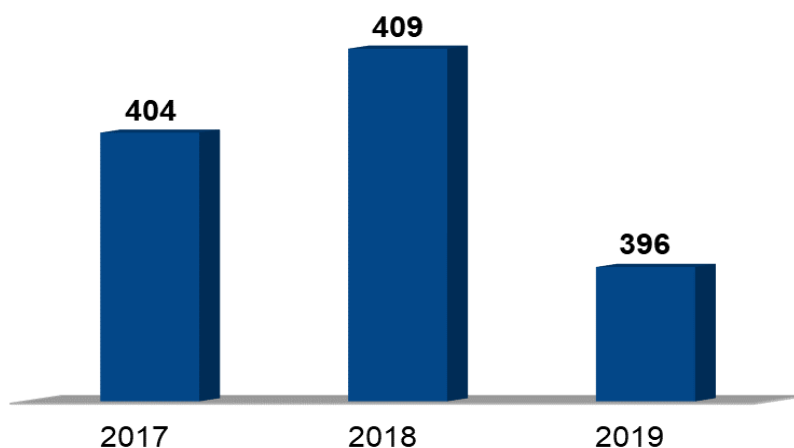
Wspieranie rodzin przejawiających trudności opiekuńczo - wychowawcze należy do zadań własnych gminy i ma na celu podejmowanie planowych i zintegrowanych działań przywracających rodzinie zdolności do wypełniania tych funkcji. Wspieranie rodziny może być prowadzone w formie:

- pracy z rodziną,
- pomocy w opiece i wychowaniu.

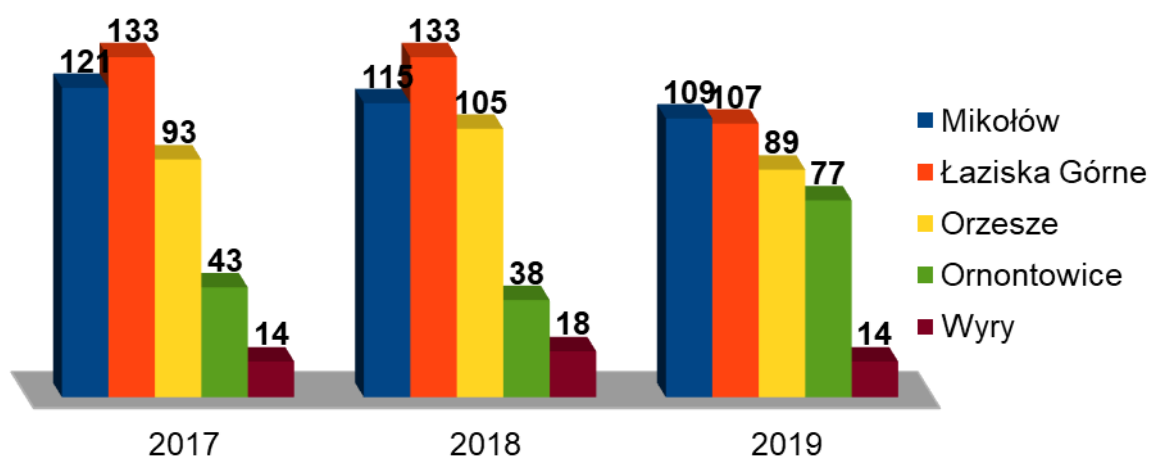
Praca z rodziną prowadzona jest również w sytuacji czasowego umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej, w celu powrotu dziecka do rodziny biologicznej.

W rodzinach przejawiających trudności w pełnieniu funkcji opiekuńczo - wychowawczych przebywało łącznie:
w 2017r. - 404 dzieci,
w 2018r. - 409 dzieci,
w 2019r. - 396 dzieci.

Wykres 3.2. Liczba dzieci w rodzinach przejawiających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych

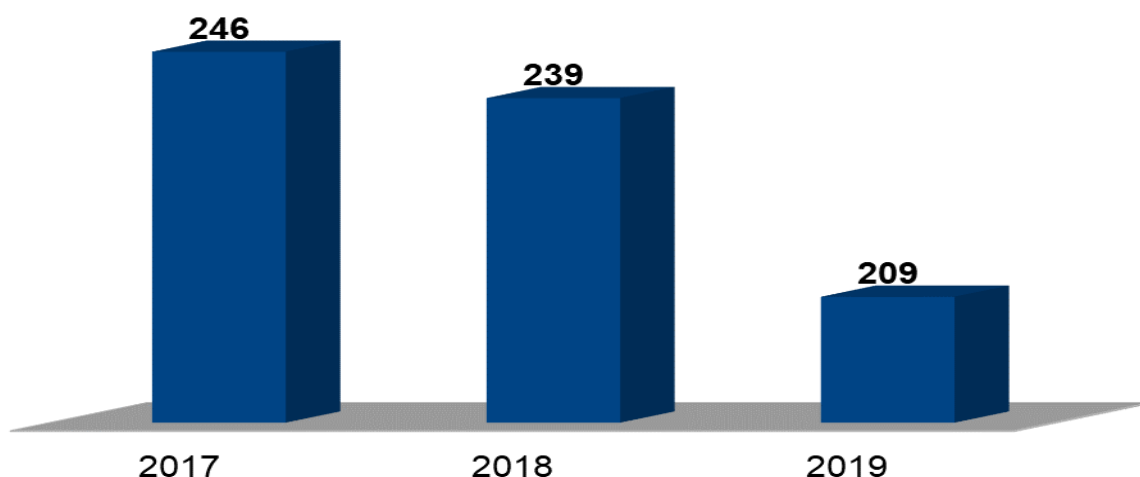
Wykres 3.3. Liczba dzieci w rodzinach przejawiających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych, z podziałem na gminy

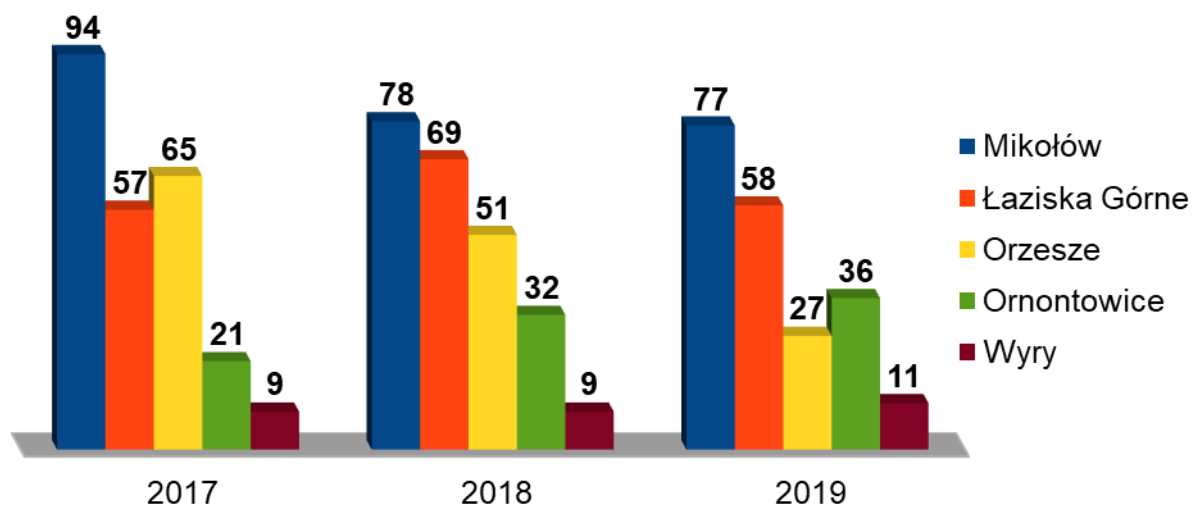
Ośrodki pomocy społecznej wsparciem asystenta objęły następującą liczbę rodzin:
w 2017r. - 112, w 2018r. - 99, w 2019r. - 108.

W rodzinach objętych wsparciem asystenta przebywało łącznie ;
w 2017r. - 246 dzieci, w 2018r. - 239 dzieci, w 2019r. - 209 dzieci.

Wykres 3.4. Liczba dzieci w rodzinach objętych wsparciem asystenta

Wykres 3.5. Liczba dzieci w rodzinach objętych wsparciem asystenta z podziałem na gminy

Rodziny biologiczne mogą otrzymywać wsparcie poprzez działania instytucji i podmiotów działających na rzecz dziecka i rodziny, placówek wsparcia dziennego czy rodzin wspierających. Praca z rodziną może być prowadzona w szczególności w formie :

- poradnictwa specjalistycznego,
- terapii i mediacji,
- usług dla rodzin z dziećmi w tym usług opiekuńczych,
- grup wsparcia i grup samopomocowych.

3.2. Formy wsparcia udzielane rodzinom biologicznym przejawiającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczej przez gminy w latach 2017 - 2019

Poniższa tabela przedstawia form wsparcia udzielane rodzinom przez Gminy Powiatu Mikołowskiego:

Tabela 3.2. Formy wsparcia udzielane rodzinom biologicznym przez gminy w latach 2017 - 2019

Formy wsparcia oferowane rodzinom	Liczba rodzin korzystających z oferowanych form wsparcia														
	Gmina Mikołów			Gmina Łaziska Górne			Gmina Orzesze			Gmina Ornontowice			Gmina Wry		
	2017	2018	2019	2017	2018	2019	2017	2018	2019	2017	2018	2019	2017	2018	2019
Wsparcie finansowe	38	32	30	32	34	24	46	45	40	6	6	3	5	4	2
Pomoc w zakresie dożywiania	26	18	17	34	32	28	25	37	30	6	6	2	4	3	1
Pomoc w ramach programów osłonowych	1	5	3	7	7	6	40	38	39	6	6	7	3	2	3
Korzystanie z placówek wsparcia dziennego	9	11	6	6	8	5	6	6	5	1	2	5	61	51	49
Wsparcie psychologiczne, pedagogiczne	44	51	47	32	38	34	42	20	18	5	4	2	3	3	2
Porady prawne	4	11	9	1	5	2	0	0	0	4	4	3	0	0	0
Wsparcie w ramach procedur Niebieskiej Karty	27	25	25	23	16	6	4	4	2	9	12	10	12	10	11
Wsparcie w ramach profilaktyki i leczenia uzależnień od środków psychoaktywnych	22	20	20	5	4	4	0	0	0	0	0	2	4	2	1

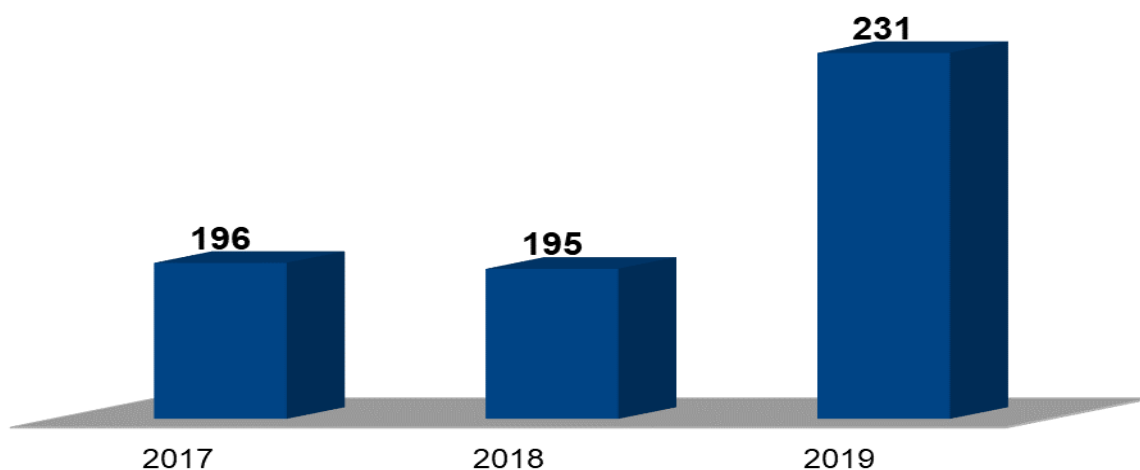
3.3. Liczba rodzin objętych nadzorem kuratora

Kuratorzy z Zespołu Kuratorskiej Służby Sądowej przy Sądzie Rejonowym w Mikołowie obejmują swoim nadzorem również rodziny, które wykazują trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

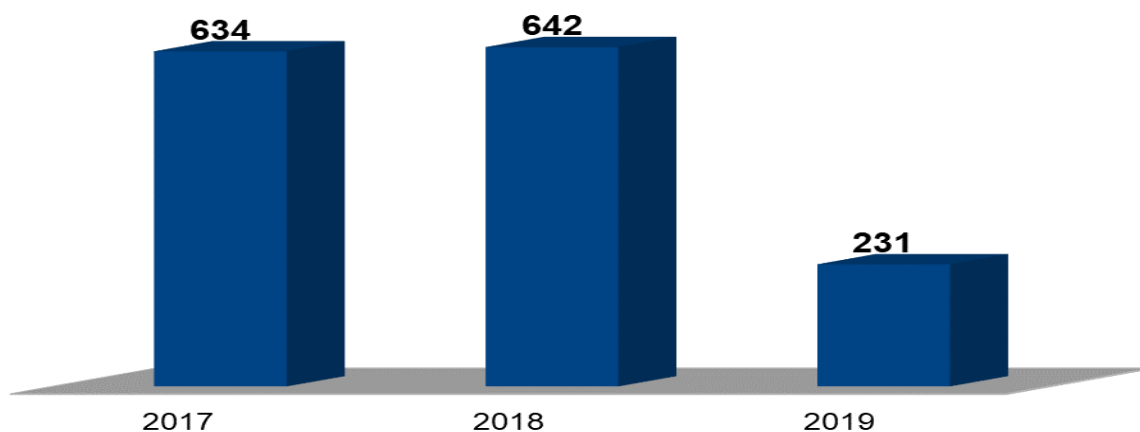
Tabela 3.3. Liczba rodzin objętych nadzorem kuratorskim

OPIS \ ROK	2017	2018	2019
Liczba rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych objętych nadzorem kuratora	196	195	231
Liczba dzieci w rodzinach objętych nadzorem kuratora (osób objętych postępowaniem)	634	642	231

Wykres 3.6. Liczba rodzin objętych nadzorem kuratora w latach 2017 - 2019

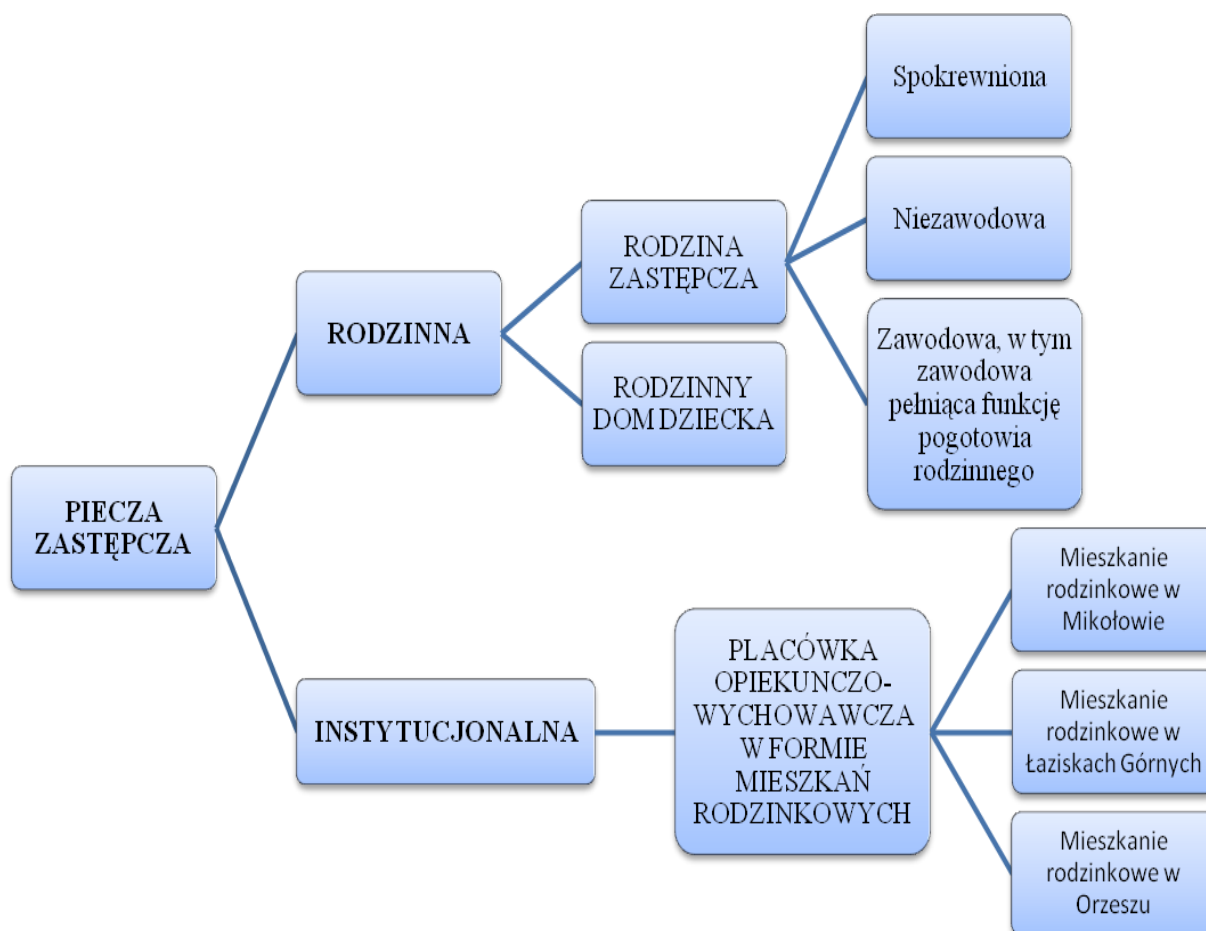
Wykres 3.7. Liczba dzieci w rodzinach objętych nadzorem kuratora w latach 2017 - 2019

IV. Piecza zastępcza w Powiecie Mikołowskim

4.1. Charakterystyka rodzinnej pieczy zastępczej w latach 2017 - 2019

Schemat 4.1. Formy pieczy zastępczej w Powiecie Mikołowskim

Najlepszą formą pieczy zastępczej dla dzieci jest forma rodzinna z uwagi na możliwość stworzenia warunków do opieki i wychowania najbardziej zbliżonych do rodziny naturalnej. Piecza zastępcza rodzinna sprawowana jest w formie:

- rodziny zastępczej spokrewnionej, niezawodowej, zawodowej (w tym zawodowej specjalistycznej i zawodowej pełniącej funkcję pogotowia rodzinnego),
- rodzinnego domu dziecka.

Tabela 4.1. Liczba rodzin zastępczych/rodzinnych domów dziecka w 2017r.

Gmina pochodzenia	Ogółem	Rodziny zastępcze spokrewnione	Rodziny zastępcze niezawodowe	Rodziny zastępcze zawodowe			Rodzinny Dom Dziecka
				Ogółem	W tym pełniące funkcję pogotowia rodzinnego	W tym pełniące funkcję specjalistyczną	
Łaziska Górne	37	24	11	1	0	0	1
Orzesze	34	10	18	6	1	1	0
Mikołów	52	33	17	2	1	0	0
Wyry	9	3	4	2	1	0	0
Ornontowice	5	2	3	0	0	0	0
Goczałkowice Zdrój	0	0	0	0	0	0	0
Razem	137	72	53	11	3	1	1

Tabela 4.2. Liczba rodzin zastępczych/rodzinnych domów dziecka w 2018r.

Gmina pochodzenia	Ogółem	Rodziny zastępcze spokrewnione	Rodziny zastępcze niezawodowe	Rodziny zastępcze zawodowe			Rodzinny Dom Dziecka
				Ogółem	W tym pełniące funkcję pogotowia rodzinnego	W tym pełniące funkcję specjalistyczną	
Łaziska Górne	38	25	11	1	0	0	1
Orzesze	35	12	18	5	1	0	0
Mikołów	49	31	17	1	0	0	0
Wyry	11	3	6	2	1	0	0
Ornontowice	6	3	3	0	0	0	0
Goczałkowice Zdrój	1	0	0	1	0	0	0
Razem	140	74	55	10	2	0	1

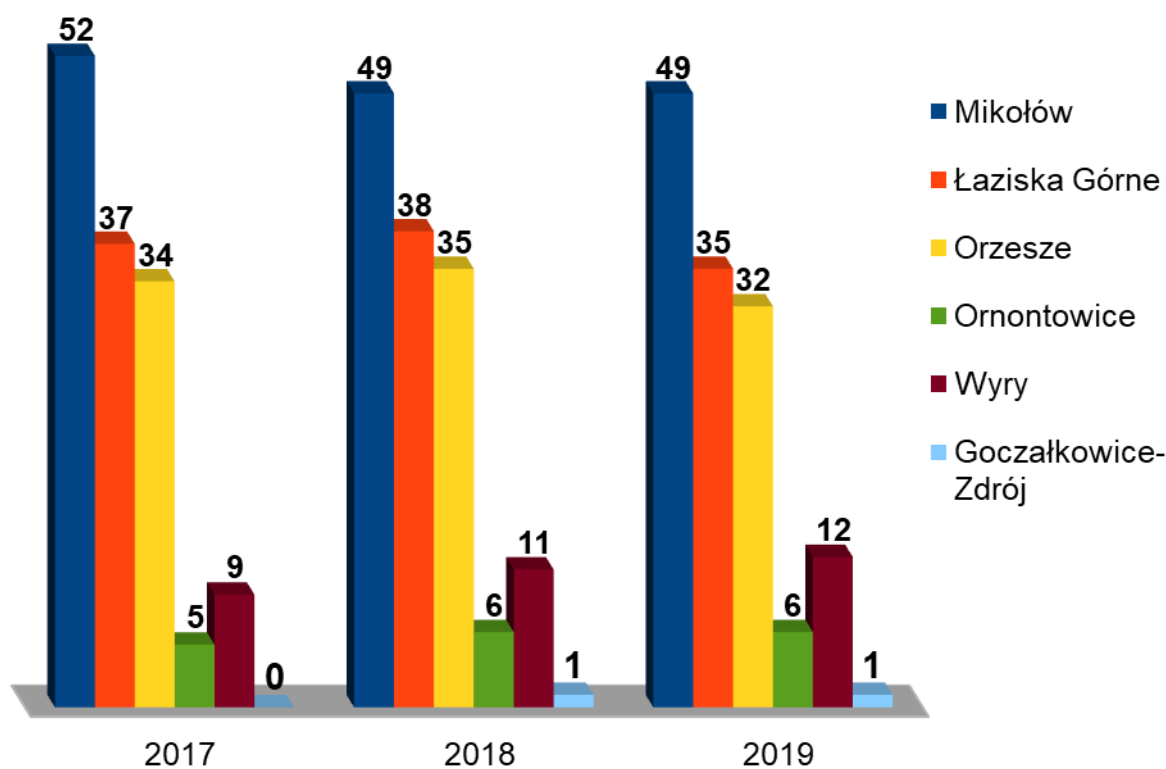
Tabela 4.3. Liczba rodzin zastępczych/rodzinnych domów dziecka w 2019r.

Gmina pochodzenia	Ogółem	Rodziny zastępcze spokrewnione	Rodziny zastępcze niezawodowe	Rodziny zastępcze zawodowe			Rodzinny Dom Dziecka
				Ogółem	W tym pełniące funkcję pogotowia rodzinnego	W tym pełniące funkcję specjalistyczną	
Łaziska Górne	35	23	10	1	0	0	1
Orzesze	32	10	17	5	1	0	0
Mikołów	49	28	20	1	0	0	0
Wyry	12	3	7	2	1	0	0
Ornontowice	6	2	4	0	0	0	0
Goczałkowice Zdrój	1	0	0	1	0	0	0
Razem	135	66	58	10	2	0	1

Powyższe tabele przedstawiają liczbę rodzin zastępczych i rodzinnych domów dziecka funkcjonujących na terenie Powiatu Mikołowskiego. W latach 2017 - 2019 liczba rodzin zastępczych utrzymuje się na podobnym poziomie. Jednak przeważającą liczbę rodzin stanowią rodziny zastępcze spokrewnione. Liczba rodzin zastępczych niezawodowych i zawodowych utrzymuje się na zbliżonym poziomie. Brakuje wciąż kandydatów do pełnienia funkcji rodzin zastępczych niezawodowych i zawodowych, mimo rosnących potrzeb w zakresie zabezpieczenia dzieci.

Najwięcej rodzin zastępczych funkcjonuje na terenie gminy Mikołów.

Wykres 4.1. Liczba rodzin zastępczych w Powiecie Mikołowskim w latach 2017 - 2019 z podziałem na gminy

Zadaniem pieczy zastępczej jest czasowe zapewnienie dziecku opieki i wychowania w przypadku niemożności zapewnienia opieki i wychowania przez rodziców. Bardzo ważnym zadaniem pieczy jest przygotowanie dziecka do godnego i samodzielnego życia, pokonywania trudności życiowych.

Tabela 4.4. Faktyczna liczba dzieci w rodzinach zastępczych/rodzinnych domach dziecka w 2017r.

Gmina pochodzenia	Ogółem	Rodziny zastępcze spokrewnione	Rodziny zastępcze niezawodowe	Rodziny zastępcze zawodowe			Rodzinny Dom Dziecka
				Ogółem	W tym pełniące funkcję pogotowia rodzinnego	W tym pełniące funkcję specjalistyczną	
Łaziska Górne	57	29	14	6	0	0	8
Orzesze	84	14	34	36	12	2	0
Mikołów	75	40	23	12	8	0	0
Wyry	20	5	5	10	4	0	0
Ornontowice	7	2	5	0	0	0	0
Goczałkowice Zdrój	0	0	0	0	0	0	0
Razem	243	90	81	64	24	2	8

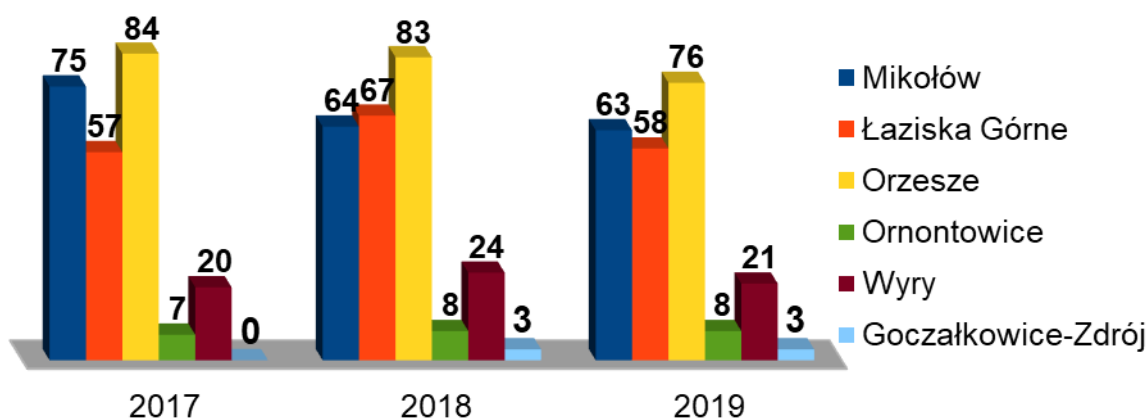
Tabela 4.5. Faktyczna liczba dzieci w rodzinach zastępczych/rodzinnych domach dziecka w 2018r.

Gmina pochodzenia	Ogółem	Rodziny zastępcze spokrewnione	Rodziny zastępcze niezawodowe	Rodziny zastępcze zawodowe			Rodzinny Dom Dziecka
				Ogółem	W tym pełniące funkcję pogotowia rodzinnego	W tym pełniące funkcję specjalistyczną	
Łaziska Górne	67	33	15	5	0	0	14
Orzesze	83	19	32	31	13	0	0
Mikołów	64	37	23	4	0	0	0
Wyry	24	5	8	11	4	0	0
Ornontowice	8	3	5	0	0	0	0
Goczałkowice Zdrój	3	0	0	3	0	0	0
Razem	249	97	83	55	17	0	14

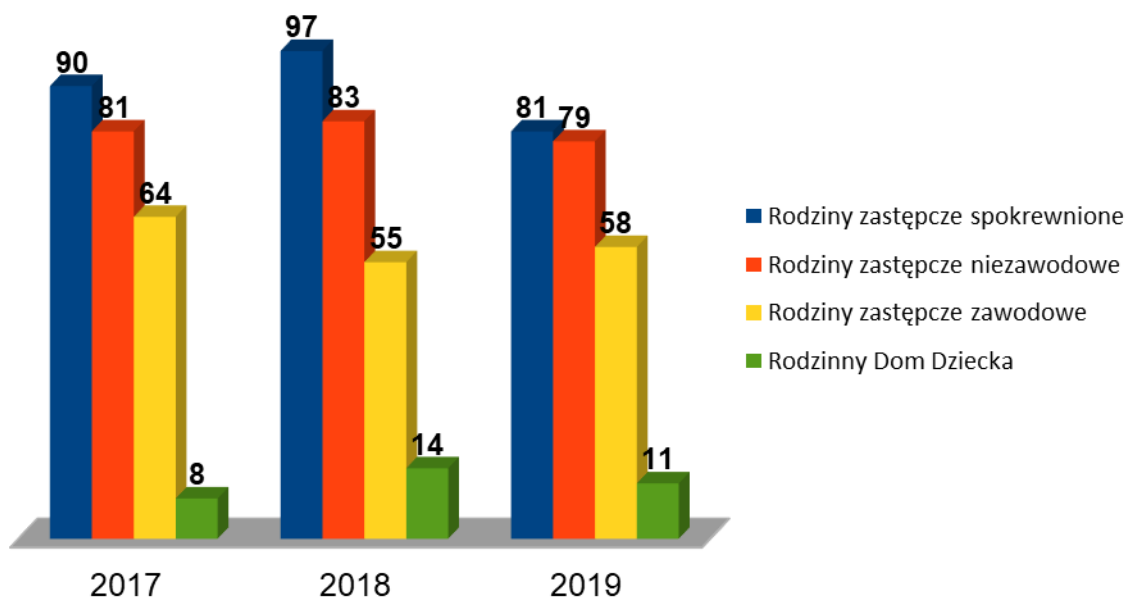
Tabela 4.6. Faktyczna liczba dzieci w rodzinach zastępczych/rodzinnych domach dziecka w 2019r.

Gmina pochodzenia	Ogółem	Rodziny zastępcze spokrewnione	Rodziny zastępcze niezawodowe	Rodziny zastępcze zawodowe			Rodzinny Dom Dziecka
				Ogółem	W tym pełniące funkcję pogotowia rodzinnego	W tym pełniące funkcję specjalistyczną	
Łaziska Górne	58	28	14	5	0	0	11
Orzesze	76	15	25	36	13	0	0
Mikołów	63	33	25	5	0	0	0
Wyry	21	3	9	9	4	0	0
Ornontowice	8	2	6	0	0	0	0
Goczałkowice Zdrój	3	0	0	3	0	0	0
Razem	229	81	79	58	17	0	11

Wykres 4.2. Liczba dzieci w rodzinach zastępczych z podziałem na gminy w latach 2017 - 2019

Wykres 4.3. Liczba dzieci w rodzinach zastępczych z podziałem na rodzaje rodzin w latach 2017 - 2019

Liczba dzieci w rodzinach zastępczych i rodzinnym domu dziecka jest nieznacznie zmienna w poszczególnych latach tj. w 2017r. wynosiła 243, w 2018r. - 249, w 2019r. - 229. Największą liczbę dzieci stanowią dzieci przebywające w rodzinach zastępczych funkcjonujących na terenie gmin: Orzesze, Mikołów, Łaziska Górne.

Tabela 4.7. Liczba dzieci w rodzinach zastępczych/rodzinnych domach dziecka w 2017r. z podziałem na miejsce pochodzenia (również z podziałem na inne powiaty)

Gmina pochodzenia	Ogółem	Rodziny zastępcze spokrewnione	Rodziny zastępcze niezawodowe	Rodziny zastępcze zawodowe			Rodzinny Dom Dziecka
				Ogółem	W tym pełniące funkcję pogotowia rodzinnego	W tym pełniące funkcję specjalistyczną	
Łaziska Górne	57	29	14	6	0	0	8
Orzesze	84	14	34	36	12	2	0
Mikołów	75	40	23	12	8	0	0
Wyry	20	5	5	10	4	0	0
Ornontowice	7	2	5	0	0	0	0
Inny Powiat	46	16	20	10	0	2	0
Razem	243	90	81	64	24	2	8

INNY POWIAT:

Ogółem: 46 dzieci Porozumienie: 40 dzieci Stare zasady: 6 dzieci

W 2017r. w rodzinach zastępczych na terenie Powiatu Mikołowskiego przebywało łącznie 243 dzieci, w tym 46 dzieci pochodziło z innych powiatów (w przypadku 40 dzieci zostały zawarte porozumienia dot. przyjęcia dziecka i ustalenia wydatków na opiekę i wychowanie). Porozumienia zostały zawarte w związku z wprowadzonymi zmianami w Ustawie o pomocy społecznej i dotyczyły dzieci umieszczonych w pieczy od stycznia 2004r. W przypadku pozostałych 16 dzieci umieszczonych w pieczy przed styczniem 2004r. nie ma porozumień, traktowane są jako dzieci własne i Powiat Mikołowski ponosi wydatki na ich opiekę i wychowanie. Poza tym, dzieci z Powiatu Mikołowskiego przebywają w rodzinach zastępczych funkcjonujących na terenie innych powiatów.

Tabela 4.8. Liczba dzieci w rodzinach zastępczych/rodzinnych domach dziecka w 2017r. z podziałem na rodzaj rodziny oraz powiaty, w których przebywają poza Powiatem Mikołowskim

Powiat	Ogółem	Rodziny zastępcze spokrewnione	Rodziny zastępcze niezawodowe	Rodziny zastępcze zawodowe			Rodzinny Dom Dziecka
				Ogółem	W tym pełniące funkcję pogotowia rodzinnego	W tym pełniące funkcję specjalistyczną	
Gliwice	2	2	0	0	0	0	0
Nowy Sącz	1	0	1	0	0	0	0
Ruda Śląska	1	0	1	0	0	0	0
Tychy	1	1	0	0	0	0	0
Wodzisław	2	2	0	0	0	0	0
Żory	2	1	1	0	0	0	0
Pszczyna	4	0	1	0	0	0	3
Sosnowiec	2	2	0	0	0	0	0
Kluczbork	1	0	1	0	0	0	0
Razem	16	8	5	0	0	0	3

Tabela 4.9. Liczba dzieci w rodzinach zastępczych/rodzinnych domach dziecka w 2018r. z podziałem na miejsce pochodzenia (również z podziałem na inne powiaty)

Gmina pochodzenia	Ogółem	Rodziny zastępcze spokrewnione	Rodziny zastępcze niezawodowe	Rodziny zastępcze zawodowe			Rodzinny Dom Dziecka
				Ogółem	W tym pełniące funkcję pogotowia rodzinnego	W tym pełniące funkcję specjalistyczną	
Łaziska Górne	67	33	15	5	0	0	14
Orzesze	83	19	32	32	13	0	0
Mikołów	64	37	23	4	0	0	0
Wyry	24	5	8	11	4	0	0
Ornontowice	8	3	5	0	0	0	0
Goczałkowice Zdrój	3	0	0	3	0	0	0
Inny Powiat	41	15	20	6	0	0	0
Razem	249	97	83	55	17	0	14

INNY POWIAT:

Ogółem: 41 dzieci Porozumienie: 39 dzieci Stare zasady: 2 dzieci

W 2018r. w rodzinach zastępczych przebywało łącznie 249 dzieci, w tym 41 dzieci pochodziło z innych powiatów (w przypadku 39 dzieci zostały zawarte porozumienia dot. przyjęcia dziecka i ustalenia wydatków na opiekę i wychowanie). Porozumienia zostały zawarte w związku z wprowadzonymi zmianami w Ustawie o pomocy społecznej i dotyczyły dzieci umieszczonych w pieczy od stycznia 2004r. W przypadku pozostałych 2 dzieci umieszczonych w pieczy przed styczniem 2004r. nie ma porozumień, traktowane są jako dzieci własne i Powiat Mikołowski ponosi wydatki na ich opiekę i wychowanie. Poza tym, dzieci z Powiatu Mikołowskiego przebywają w rodzinach zastępczych funkcjonujących na terenie innych powiatów.

Tabela 4.10. Liczba dzieci w rodzinach zastępczych/rodzinnych domach dziecka w 2018r. z podziałem na rodzaj rodziny oraz powiaty, w których przebywają poza Powiatem Mikołowskim

Powiat	Ogółem	Rodziny zastępcze spokrewnione	Rodziny zastępcze niezawodowe	Rodziny zastępcze zawodowe			Rodzinny Dom Dziecka
				Ogółem	W tym pełniące funkcję pogotowia rodzinnego	W tym pełniące funkcję specjalistyczną	
Gliwice	2	2	0	0	0	0	0
Nowy Sącz	1	0	1	0	0	0	0
Ruda Śląska	1	0	1	0	0	0	0
Tychy	1	1	0	0	0	0	0
Wodzisław	2	2	0	0	0	0	0
Żory	2	1	1	0	0	0	0
Pszczyna	4	0	1	0	0	0	3
Sosnowiec	2	2	0	0	0	0	0
Kluczbork	1	0	1	0	0	0	0
Kędzierzyn Koźle	2	0	0	0	0	0	2
Razem	18	8	5	0	0	0	5

Tabela 4.11. Liczba dzieci w rodzinach zastępczych/rodzinnych domach dziecka w 2019r. z podziałem na miejsce pochodzenia (również z podziałem na inny powiat)

Gmina pochodzenia	Ogółem	Rodziny zastępcze spokrewnione	Rodziny zastępcze niezawodowe	Rodziny zastępcze zawodowe			Rodzinny Dom Dziecka
				Ogółem	W tym pełniące funkcję pogotowia rodzinnego	W tym pełniące funkcję specjalistyczną	
Łaziska Górne	58	28	14	5	0	0	11
Orzesze	76	15	25	36	13	0	0
Mikołów	63	33	25	5	0	0	0
Wyry	21	3	9	9	4	0	0
Ornontowice	8	2	6	0	0	0	0
Goczałkowice Zdrój	3	0	0	3	0	0	0
Inny Powiat	39	15	17	7	0	0	0
Razem	229	81	79	58	17	0	11

INNY POWIAT:

Ogółem: 39 dzieci Porozumienie: 34 dzieci Stare zasady: 5 dzieci

W 2019r. w rodzinach zastępczych przebywało łącznie 229 dzieci, w tym 39 dzieci pochodziło z innych powiatów (w przypadku 34 dzieci zostały zawarte porozumienia dot. przyjęcia dziecka i ustalenia wydatków na opiekę i wychowanie). Porozumienia zostały zawarte w związku z wprowadzonymi zmianami w Ustawie o pomocy społecznej i dotyczyły dzieci umieszczonych w pieczy od stycznia 2004r. W przypadku pozostałych 5 dzieci umieszczonych w pieczy przed styczniem 2004r. nie ma porozumień, traktowane są jako dzieci własne i Powiat Mikołowski ponosi wydatki na ich opiekę i wychowanie.

Tabela 4.12. Liczba dzieci w rodzinach zastępczych/rodzinnych domach dziecka w 2019r. z podziałem na rodzaj rodziny oraz powiaty, w których przebywają poza Powiatem Mikołowskim

Powiat	Ogółem	Rodziny zastępcze spokrewnione	Rodziny zastępcze niezawodowe	Rodziny zastępcze zawodowe			Rodzinny Dom Dziecka
				Ogółem	W tym pełniące funkcję pogotowia rodzinnego	W tym pełniące funkcję specjalistyczną	
Gliwice	2	2	0	0	0	0	0
Nowy Sącz	1	0	1	0	0	0	0
Ruda Śląska	1	0	1	0	0	0	0
Tychy	1	1	0	0	0	0	0
Wodzisław	2	2	0	0	0	0	0
Żory	2	1	1	0	0	0	0
Pszczyna	2	0	1	0	0	0	1
Sosnowiec	2	2	0	0	0	0	0
Kluczbork	1	0	1	0	0	0	0
Kędzierzyn Koźle	2	0	0	0	0	0	2
Bochnia	2	0	0	2	0	0	0
Oświęcim	1	0	1	0	0	0	0
Razem	19	8	6	2	0	0	3

Tabela 4.13. Napływ dzieci do pieczy zastępczej w 2017r. - 31 dzieci

Wyszczególnienie	Liczba dzieci					Rodzinny Dom Dziecka
	Rodziny zastępcze spokrewnione	Rodziny zastępcze niezawodowe	Rodziny zastępcze zawodowe ogółem	w tym pełniące funkcję pogotowia rodzinnego	w tym pełniące funkcję specjalistyczną	
Liczba dzieci do 18 roku życia umieszczonych w pieczy zastępczej z tego:	12	9	10	6	0	0
Z rodziny naturalnej	12	7	10	6	0	0
Z rodzinnej pieczy zastępczej	0	0	0	0	0	0
Z instytucjonalnej pieczy zastępczej	0	2	0	0	0	0
Inne	0	0	0	0	0	0

Tabela 4.14. Napływ dzieci do pieczy zastępczej w 2018r. - 47 dzieci

Wyszczególnienie	Liczba dzieci					Rodzinny Dom Dziecka
	Rodziny zastępcze spokrewnione	Rodziny zastępcze niezawodowe	Rodziny zastępcze zawodowe ogółem	w tym pełniące funkcję pogotowia rodzinnego	w tym pełniące funkcję specjalistyczną	
Liczba dzieci do 18 roku życia umieszczonych w pieczy zastępczej z tego:	21	8	12	7	0	6
Z rodziny naturalnej	17	3	9	6	0	6
Z rodzinnej pieczy zastępczej	3	1	2	0	0	0
Z instytucjonalnej pieczy zastępczej	0	2	0	0	0	0
Inne	1	2	1	1	0	0

INNE:

- dziecko od urodzenia przebywa pod pieczą - 1
- pozostawienie dziecka w szpitalu - 1
- śmierć rodzica zastępczego - 2

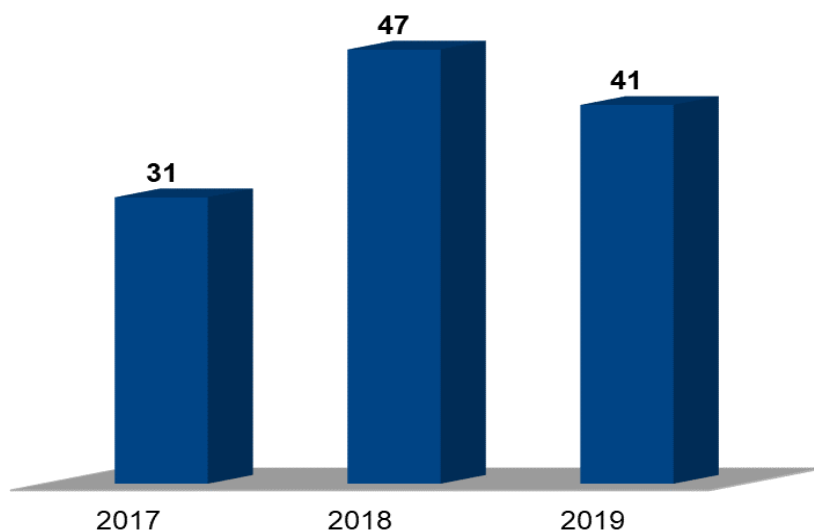
Tabela 4.15. Napływ dzieci do pieczy zastępczej w 2019r. - 41 dzieci

Wyszczególnienie	Liczba dzieci					Rodzinny Dom Dziecka
	Rodziny zastępcze spokrewnione	Rodziny zastępcze niezawodowe	Rodziny zastępcze zawodowe ogółem	w tym pełniące funkcję pogotowia rodzinnego	w tym pełniące funkcję specjalistyczną	
Liczba dzieci do 18 roku życia umieszczonych w pieczy zastępczej z tego:	5	7	20	9	0	9
Z rodziny naturalnej	4	3	19	9	0	7
Z rodzinnej pieczy zastępczej	0	1	6	0	0	2
Z instytucjonalnej pieczy zastępczej	0	1	0	0	0	0
Inne	1	2	1	0	0	0

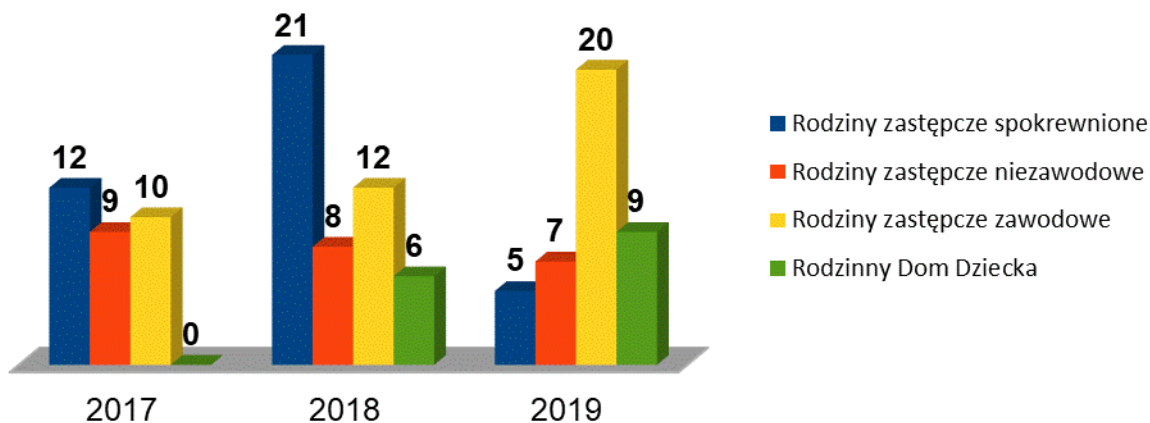
INNE:

- śmierć rodzica zastępczego - 1
- porzucenie dziecka przez mamę biologiczną - 1
- rodzina przeprowadziła się na teren innego powiatu - 1
- nieletnia matka (przebywająca w DD) - 1

Wykres 4.4. Napływ dzieci do pieczy zastępczej do 18 roku życia w latach 2017 - 2019

Wykres 4.5. Napływ dzieci do pieczy zastępczej do 18 roku życia w latach 2017 - 2019 z podziałem na typy rodzin

Pobytek dziecka w pieczy zastępczej powinien być czasowy, tzn. do czasu, gdy rodzice naturalni we współpracy z ośrodkiem pomocy społecznej, pcp, rodziną zastępczą, specjalistami z różnych instytucji stworzą odpowiednie warunki do powrotu dziecka do domu. Poniższe tabele przedstawiają liczbę dzieci, które w latach 2017 - 2019 opuściły pieczę zastępczą.

Tabela 4.16. Odpyływ dzieci z pieczy zastępczej do 18 roku życia w 2017r. - 24

Wyszczególnienie	Liczba dzieci					Rodzinny Dom Dziecka
	Rodziny zastępcze spokrewnione	Rodziny zastępcze niezawodowe	Rodziny zastępcze zawodowe ogółem	w tym pełniące funkcję pogotowia rodzinnego	w tym pełniące funkcję specjalistyczną	
Liczba dzieci do 18 roku życia, które:	5	3	16	14	0	0
Powróciły do rodziny naturalnej	1	1	6	6	0	0
Zostały umieszczone w rodzinnej pieczy zastępczej	0	0	4	4	0	0
Zostały umieszczone w instytucjonalnej pieczy zastępczej	3	1	2	2	0	0
Zostały przysposobione	0	0	2	2	0	0
Inne	1	1	2	0	0	0

INNE:

- przeprowadzka rodziny zastępczej wraz z dzieckiem na teren innego powiatu - 1
- rodzina prowadzona przez inny powiat - 2
- dziecko przebywa pod opieką opiekuna prawnego poza granicami kraju - 1

Tabela 4.17. Odływ dzieci z pieczy zastępczej do 18 roku życia w 2018r. - 41

Wyszczególnienie	Liczba dzieci					Rodzinny Dom Dziecka
	Rodziny zastępcze spokrewnione	Rodziny zastępcze niezawodowe	Rodziny zastępcze zawodowe ogółem	w tym pełniące funkcję pogotowia rodzinnego	w tym pełniące funkcję specjalistyczną	
Liczba dzieci do 18 roku życia, które:	11	5	13	9	0	12
Powróciły do rodziny naturalnej	7	0	7	6	0	6
Zostały umieszczone w rodzinnej pieczy zastępczej	0	0	2	2	0	0
Zostały umieszczone w instytucjonalnej pieczy zastępczej	1	0	0	0	0	0
Zostały przysposobione	0	1	4	1	0	6
Inne	3	4	0	0	0	0

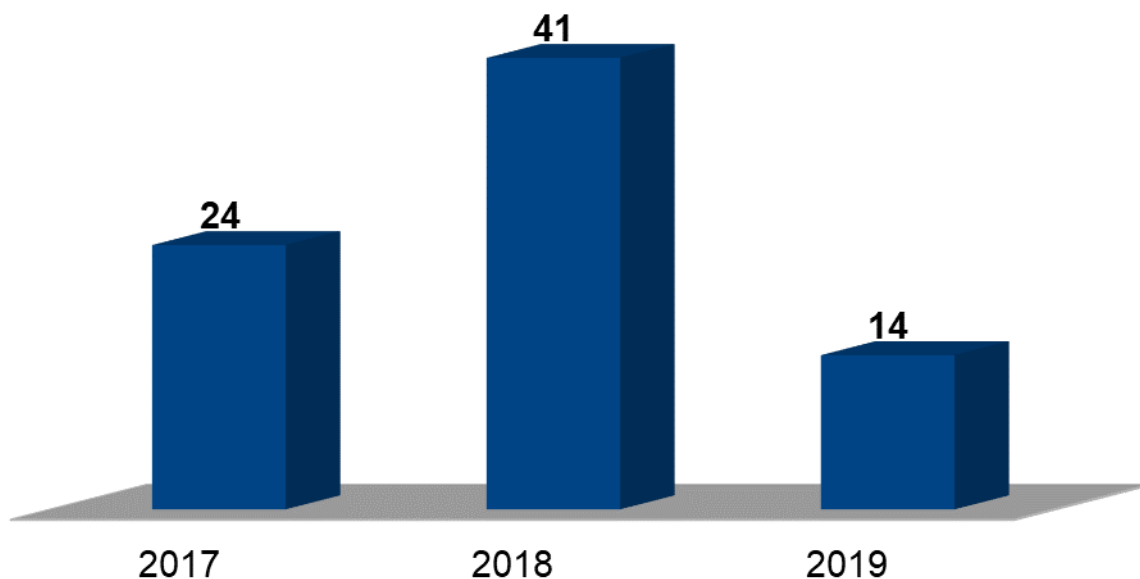
INNE:

- śmierć rodzica zastępczego - 3
- rodzina podjęła współpracę z innym powiatem - 4

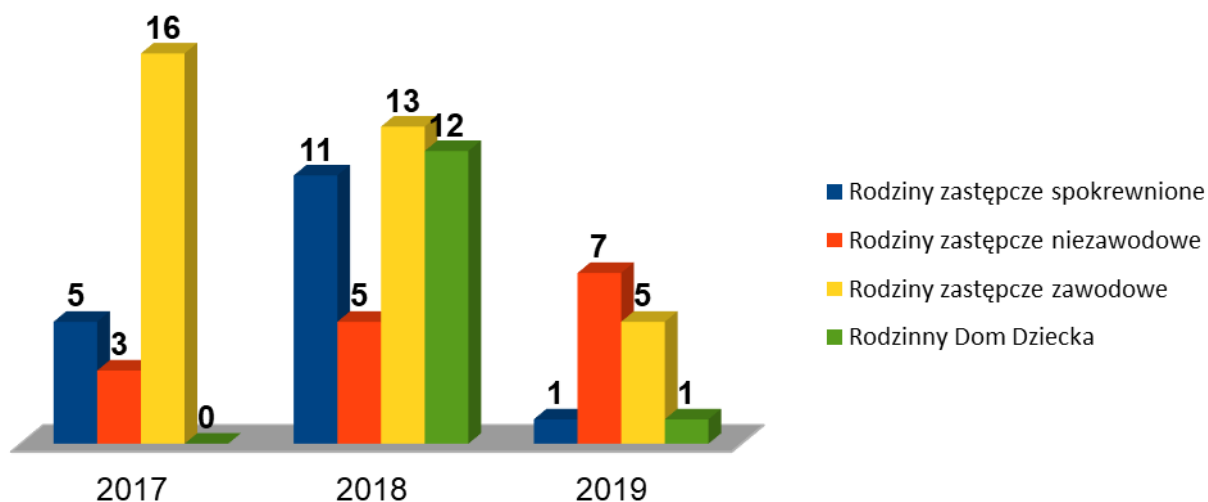
Tabela 4.18. Odływ dzieci z pieczy zastępczej do 18 roku życia w 2019r. - 14

Wyszczególnienie	Liczba dzieci					Rodzinny Dom Dziecka
	Rodziny zastępcze spokrewnione	Rodziny zastępcze niezawodowe	Rodziny zastępcze zawodowe ogółem	w tym pełniące funkcję pogotowia rodzinnego	w tym pełniące funkcję specjalistyczną	
Liczba dzieci do 18 roku życia, które:	1	7	5	4	0	1
Powróciły do rodziny naturalnej	0	1	1	1	0	1
Zostały umieszczone w rodzinnej pieczy zastępczej	1	4	0	0	0	0
Zostały umieszczone w instytucjonalnej pieczy zastępczej	0	0	1	0	0	0
Zostały przysposobione	0	2	3	3	0	0
Inne	0	0	0	0	0	0

Wykres 4.6. Odpływ dzieci z pieczy zastępczej do 18 roku życia w latach 2017 - 2019

Wykres 4.7. Odpływ dzieci z pieczy zastępczej do 18 roku życia w latach 2017 - 2019 z podziałem na rodziny

Liczba dzieci opuszczających rodzinne formy pieczy zastępczej wynosiła:

- w 2017r. - 24 dzieci, w tym do rodziny naturalnej powróciło 8 dzieci, 2 dzieci zostało przysposobionych,
- w 2018r. - 41 dzieci, w tym do rodziny naturalnej powróciło 20 dzieci, 11 dzieci zostało przysposobionych,
- w 2019r. - 14 dzieci, w tym do rodziny naturalnej powróciło 3 dzieci, 5 dzieci zostało przysposobionych.

Poniższe tabele przedstawiają liczbę pełnoletnich wychowanków, którzy w latach 2017 - 2019 opuścili pieczę zastępczą.

Tabela 4.19. Odpływ dzieci z pieczy zastępczej po 18 roku życia w 2017r. - 15

Wyszczególnienie	Liczba dzieci					Rodzinny Dom Dziecka
	Rodziny zastępcze spokrewnione	Rodziny zastępcze niezawodowe	Rodziny zastępcze zawodowe ogółem	w tym pełniące funkcję pogotowia rodzinnego	w tym pełniące funkcję specjalistyczną	
Liczba dzieci powyżej 18 roku życia, które:	9	1	5	0	0	0
Powróciły do rodziny naturalnej	0	0	1	0	0	0
Założyły własne gospodarstwo domowe	5	1	3	0	0	0
Wyjechały za granicę	0	0	0	0	0	0
Inne	4	0	1	0	0	0

INNE:

- nadal mieszka z byłymi rodzicami zastępczymi - 4
- przebywa w noclegowni - 1

Tabela 4.20. Odpływ dzieci z pieczy zastępczej po 18 roku życia w 2018r. - 16

Wyszczególnienie	Liczba dzieci					Rodzinny Dom Dziecka
	Rodziny zastępcze spokrewnione	Rodziny zastępcze niezawodowe	Rodziny zastępcze zawodowe ogółem	w tym pełniące funkcję pogotowia rodzinnego	w tym pełniące funkcję specjalistyczną	
Liczba dzieci powyżej 18 roku życia, które:	8	6	2	0	0	0
Powróciły do rodziny naturalnej	0	1	0	0	0	0
Założyły własne gospodarstwo domowe	2	3	1	0	0	0
Wyjechały za granicę	1	0	0	0	0	0
Inne	5	2	1	0	0	0

INNE:

- nadal mieszka z byłymi rodzicami zastępczymi - 8

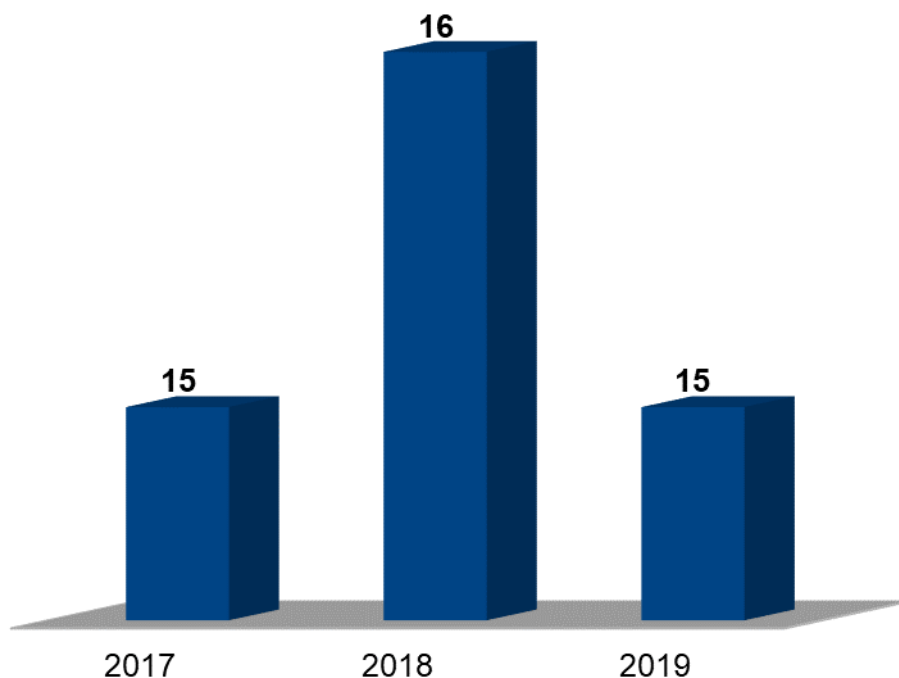
Tabela 4.21. Odpływ dzieci z pieczy zastępczej po 18 roku życia w 2019r. - 15

Wyszczególnienie	Liczba dzieci					Rodzinny Dom Dziecka
	Rodziny zastępcze spokrewnione	Rodziny zastępcze niezawodowe	Rodziny zastępcze zawodowe ogółem	w tym pełniące funkcję pogotowia rodzinnego	w tym pełniące funkcję specjalistyczną	
Liczba dzieci powyżej 18 roku życia, które:	7	4	4	0	0	0
Powróciły do rodziny naturalnej	0	1	1	0	0	0
Założyły własne gospodarstwo domowe	4	2	2	0	0	0
Wyjechały za granicę	0	0	0	0	0	0
Inne	3	1	1	0	0	0

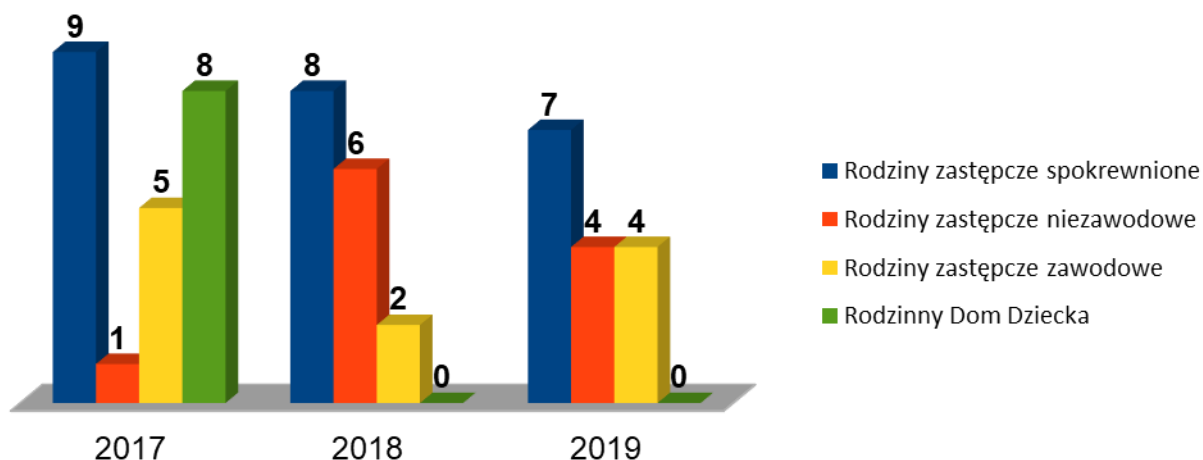
INNE:

- nadal mieszka z byłymi rodzicami zastępczymi - 5

Wykres 4.8. Odpływ pełnoletnich wychowanków z pieczy zastępczej w latach 2017 - 2019

Wykres 4.9. Odpływ pełnoletnich wychowanków z pieczy zastępczej w latach 2017 - 2019 z podziałem na rodziny

Liczba pełnoletnich osób opuszczających rodzinne formy pieczy zastępczej wynosiła:

- w 2017r. - 15 wychowanków, w tym do rodziny naturalnej powrócił 1 wychowanek, 9 wychowanków założyło własne gospodarstwo,
- w 2018r. - 16 wychowanków, w tym do rodziny naturalnej powrócił 1 wychowanek, 6 wychowanków założyło własne gospodarstwo,
- w 2019r. - 15 wychowanków, w tym do rodziny naturalnej powróciło 2 wychowanków, 8 wychowanków założyło własne gospodarstwo.

Zgodnie z art. 128 - 131 Ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, Organizator rodzinnej pieczy zastępczej ocenia sytuację dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej oraz w rodzinnym domu dziecka. Ocena sporządzana jest: w przypadku dzieci w wieku poniżej 3 lat nie rzadziej niż co 3 miesiące, a w przypadku dzieci starszych nie rzadziej niż co 6 miesięcy.

W latach 2017 - 2019 Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Mikołowie dokonało łącznie 1 211 ocen sytuacji dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych oraz w rodzinnym domu dziecka.

Zgodnie z art. 132 Ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, Organizator rodzinnej pieczy zastępczej dokonuje oceny rodziny zastępczej lub prowadzących rodzinny dom dziecka pod względem predyspozycji do pełnienia powierzonych im funkcji oraz jakości wykonywanej pracy. Pierwszej oceny dokonuje nie później niż przed upływem roku od umieszczenia pierwszego dziecka w rodzinie zastępczej. Kolejna ocena dokonywana jest po upływie roku od sporządzenia pierwszej oceny, a następnie nie rzadziej niż co 3 lata.

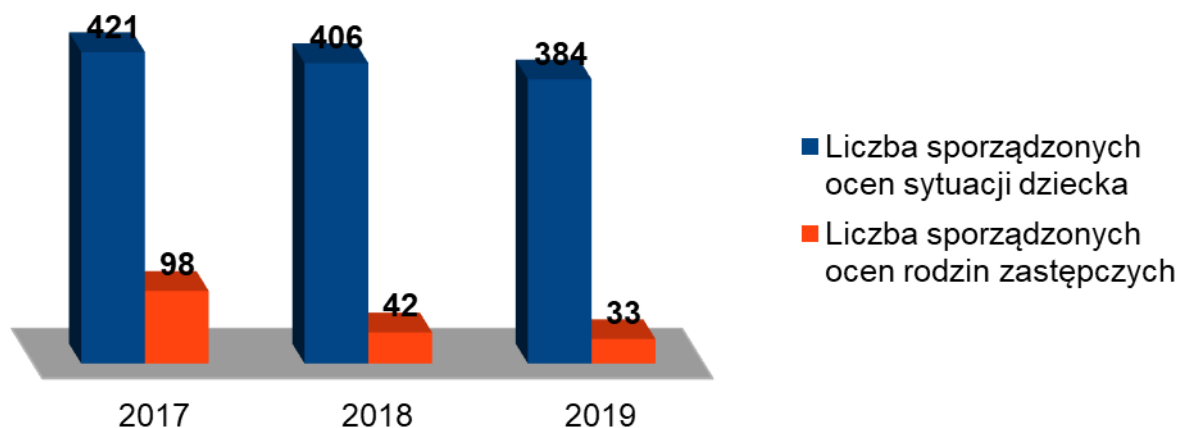
W latach 2017 - 2019 Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Mikołowie dokonało łącznie 173 oceny rodzin zastępczych i prowadzących rodzinny dom dziecka.

Tabela 4.22. Liczba sporządzonych ocen sytuacji dziecka oraz ocen rodziny zastępczej

	2017	2018	2019
Liczba sporządzonych ocen sytuacji dziecka	421	406	384
Liczba sporządzonych ocen rodzin zastępczych	98	42	33
Liczba zwoływanych zespołów do spraw oceny sytuacji dziecka	44	49	50

Przed sporządzeniem oceny sytuacji dziecka, każdorazowo sytuacja ta jest omawiana podczas posiedzenia zespołu do spraw oceny sytuacji dziecka.

Wykres 4.10. Liczba sporządzonych ocen sytuacji dziecka oraz ocen rodziny zastępczej w latach 2017 - 2019

4.2. Charakterystyka instytucjonalnej pieczy zastępczej w latach 2017 - 2019

Pieczę zastępczą instytucjonalną tworzą:

- Placówki opiekuńczo-wychowawcze,
- Regionalne placówki opiekuńczo - terapeutyczne,
- Interwencyjne ośrodki preadopcyjne.

Na terenie Powiatu Mikołowskiego do września 2020r. funkcjonowała 1 placówka opiekuńczo - wychowawcza w ramach trzech mieszkań rodzinkowych tj.:

- Mieszkanie rodzinkowe w Orzeszu, ul. Św. Wawrzyńca 87
- Mieszkanie rodzinkowe w Mikołowie, Osiedle Przy Plantach 16/1
- Mieszkanie rodzinkowe w Łaziskach Górnych, ul. Leśna 12.

30 września 2020r. Wojewoda Śląski wydał decyzję zezwalającą na prowadzenie przez Starostwo Powiatowe w Mikołowie 3 placówek opiekuńczo - wychowawczych tj.:

1. Placówki Opiekuńczo - Wychowawczej „Dom Dziecka im. Henryka Dąbrowskiego” w Orzeszu, ul. Św. Wawrzyńca 87 A (przeznaczona dla 11 dzieci);
2. Placówki Opiekuńczo - Wychowawczej „Dom Dziecka Łaziska” w Łaziskach Górnych, ul. Leśna 12 (przeznaczona dla 12 dzieci);
3. Placówki Opiekuńczo - Wychowawczej „Dom Dziecka Mikołów” w Mikołowie, Osiedle Przy Plantach 16/1 (przeznaczona dla 7 dzieci).

Tabela 4.23. Liczba dzieci (z podziałem na gminy) umieszczonych w placówkach opiekuńczo - wychowawczych (na terenie powiatu oraz poza powiatem) w latach 2017 - 2019

Gmina pochodzenia	Dzieci umieszczone w Domu Dziecka w Orzeszu			Dzieci umieszczone poza powiatem mikołowskim		
	2017	2018	2019	2017	2018	2019
Mikołów	0	6	7	5*	3*	1*
Łaziska Górne	2	0	2	0	0	0
Orzesze	7	1	0	3#	1#	1#
Ornontowice	1	0	1	4^	3^	2^
Wiry	0	1	1	0	0	0
Z innego powiatu	1=	0	0	0	0	0
Razem	10	8	11	12	7	4

= Tychy

* Rybnik, Sosnowiec, Brzeg

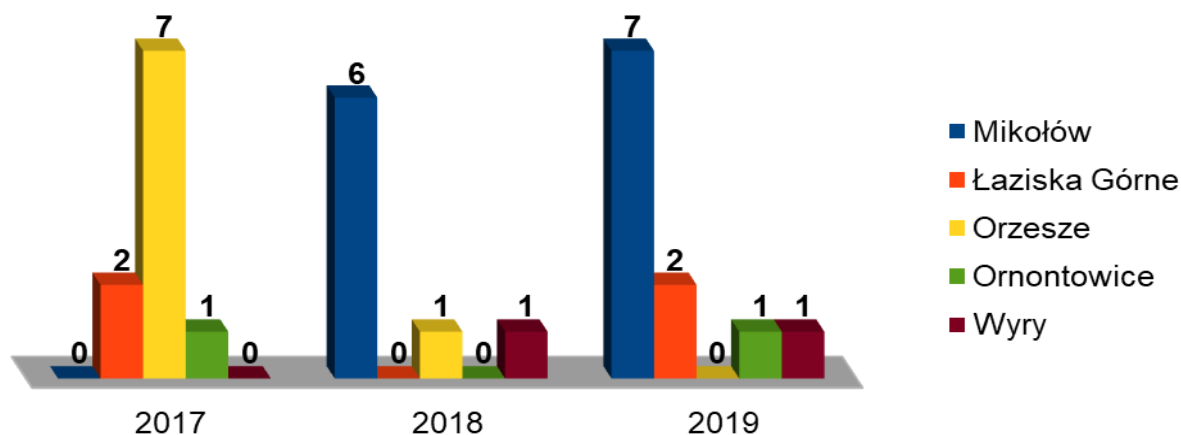
Świdnica, Rybnik

^ Gliwice, Katowice, Pszczyna

Analiza skierowań dzieci do placówek opiekuńczo - wychowawczych w latach 2017 - 2019, wskazuje na tendencję spadkową odnośnie dzieci umieszczanych w placówkach poza powiatem mikołowskim. Natomiast na podobnym poziomie utrzymuje się liczba dzieci kierowanych do Domu Dziecka w Orzeszu.

W grupie dzieci umieszczonych w placówkach opiekuńczo - wychowawczych były 3 małe matki z dziećmi (2 umieszczone z dziećmi w placówce w Rybniku, 1 umieszczona z dzieckiem w Domu Dziecka w Orzeszu).

Wykres 4.11. Liczba dzieci (z podziałem na gminy) umieszczonych w placówce opiekuńczo - wychowawczej w Orzeszu w latach 2017 – 2019

Wykres 4.12. Liczba dzieci (z podziałem na gminy) umieszczonych w placówkach opiekuńczo - wychowawczych (poza powiatem mikołowskim) w latach 2017 - 2019

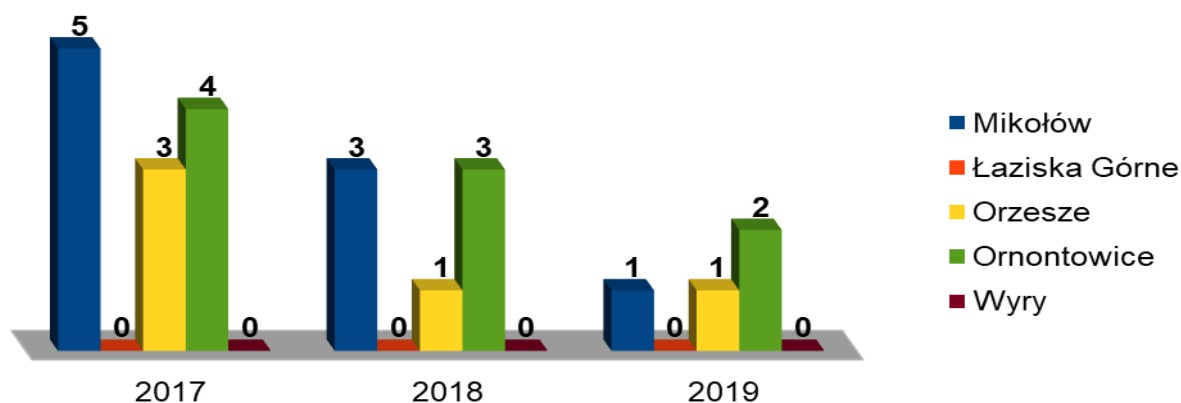

Tabela 4.24. Liczba dzieci przebywających w Domu Dziecka Orzeszu w latach 2017 - 2019 (z podziałem na gminy)

Gmina pochodzenia	Liczba dzieci		
	2017	2018	2019
Łaziska Górne	9	9	8
Orzesze	11	9	5
Mikołów	15	16	19
Wyry	2	3	2
Ornontowice	2	2	3
z innego powiatu	1	0	0
Razem	40	39	37

Dane liczbowe w tabeli wskazują na nieznaczną spadkową tendencję w liczbie dzieci przebywających w placówkach opiekuńczo - wychowawczych.

Wykres 4.13. Liczba dzieci przebywających w Domu Dziecka Orzeszu w latach 2017 - 2019 (z podziałem na gminy)

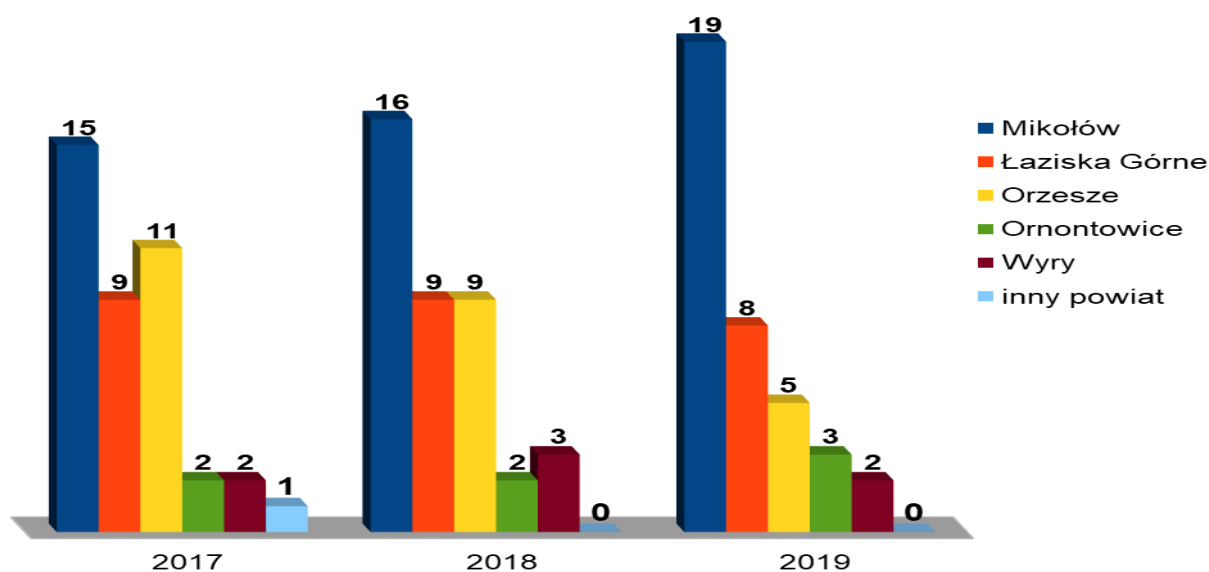

Tabela 4.25. Liczba dzieci przebywających w Domu Dziecka w Orzeszu w latach 2017 - 2019 umieszczonych równocześnie w innych placówkach (MOS, MOW, Zakład Poprawczy, Schronisko dla Nieletnich, Ośrodek Psychiatrii Sądowej, itp.)

Gmina pochodzenia	Liczba dzieci		
	2017	2018	2019
Łaziska Górne	2	1	1
Orzesze	1	0	1
Mikołów	5	3	4
Wyry	0	0	0
Ornontowice	0	0	0
Z innego powiatu	0	0	0
Razem	8	4	6

Wykres 4.14. Liczba dzieci przebywających w Domu Dziecka w Orzeszu w latach 2017 - 2019, umieszczonych równocześnie w innych placówkach (MOS, MOW, Zakład Poprawczy, Schronisko dla Nieletnich, Ośrodek Psychiatrii Sądowej, itp.)

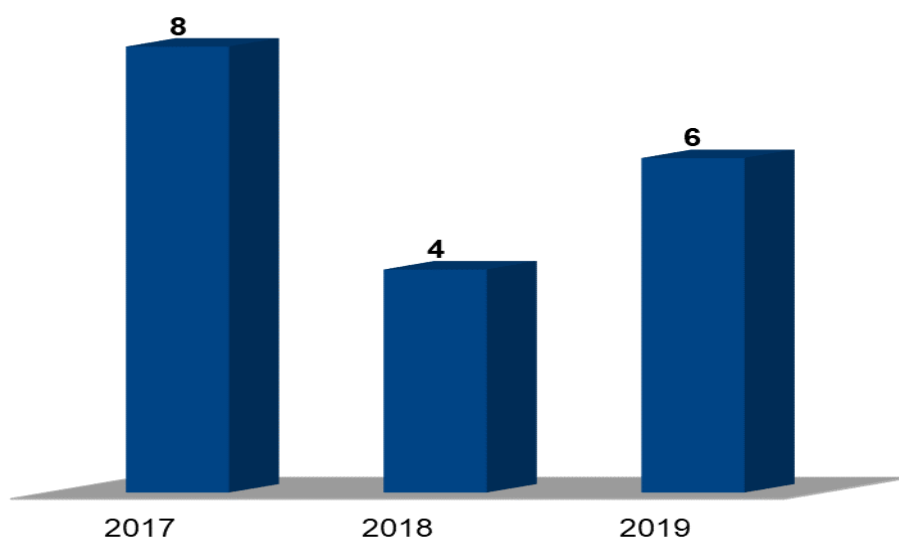

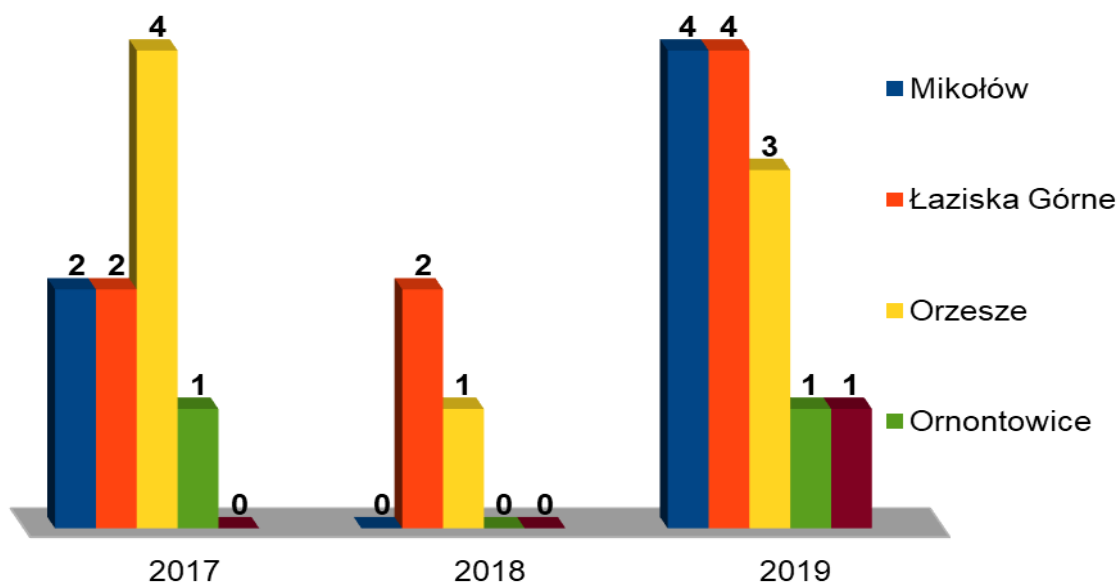
Tabela 4.26. Liczba dzieci, które opuściły placówkę opiekuńczo - wychowawczą i powróciły do rodziny biologicznej w latach 2017 - 2019 lub trafiły do adopcji (z podziałem na gminy)

Gmina	Liczba dzieci, które powróciły do rodziny biologicznej			Liczba dzieci, które zostały przysposobione		
	2017	2018	2019	2017	2018	2019
Łaziska Górne	2	2	4	0	0	1
Orzesze	4	1	3	0	0	0
Mikołów	2	0	4	0	0	0
Wyry	0	0	1	0	0	0
Ornontowice	1	0	1	0	0	0
Razem	9	3	13	0	0	1

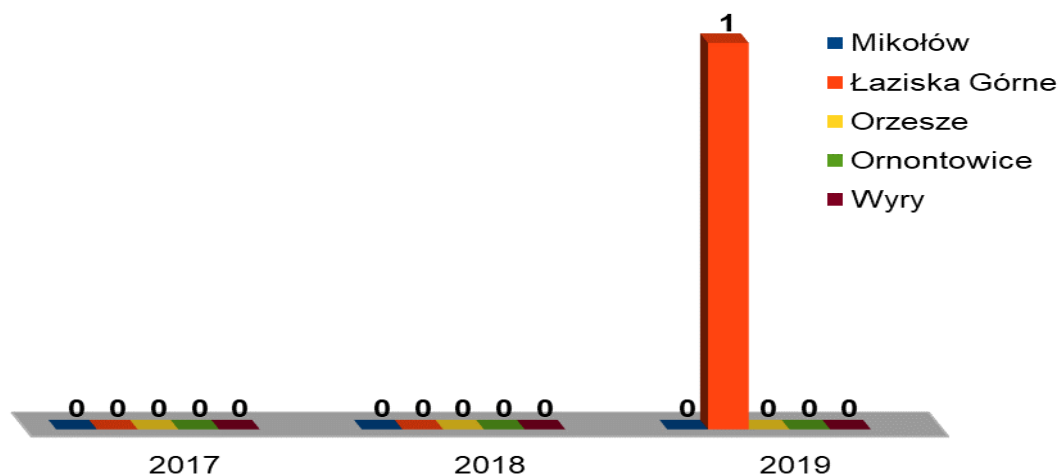
Powyższa tabela wskazuje, iż liczba dzieci umieszczonych w placówce opiekuńczo - wychowawczej, które wracają do rodziców biologicznych jest zmienna. Najwięcej dzieci powróciło do domu rodzinnego w 2019r. Dzieci w placówkach najczęściej pozostają do pełnoletniości lub do czasu ukończenia nauki.

Adopcje dzieci odbywają się sporadycznie, co jest spowodowane faktem, iż do placówki trafiają dzieci powyżej 10 roku życia, sporadycznie młodsze, najczęściej ze starszym rodzeństwem.

Wykres 4.15. Liczba dzieci, które opuściły placówkę opiekuńczo - wychowawczą i powróciły do rodzin biologicznych w latach 2017 - 2019 (z podziałem na gminy)

Wykres 4.16. Liczba dzieci, które opuściły placówkę opiekuńczo - wychowawczą i zostały przysposobione w latach 2017 - 2019 (z podziałem na gminy)

4.3. Usamodzielnienia wychowanków pieczy zastępczej (formy wsparcia)

Osobie opuszczającej po osiągnięciu pełnoletniości rodzinę zastępczą, rodzinny dom dziecka, placówkę opiekuńczo - wychowawczą:

1. przyznaje się pomoc na:

- a) kontynuowanie nauki;
- b) usamodzielnienie;
- c) zagospodarowanie;

2. udziela się pomocy w uzyskaniu:

- a) odpowiednich warunków mieszkaniowych;
- b) zatrudnienia;

3. zapewnia się pomoc prawną i psychologiczną.

Warunkiem przyznania pomocy jest złożenie wniosku oraz posiadanie zatwierdzonego Indywidualnego Programu Usamodzielnienia, który jest opracowywany przez osobę usamodzielnianą wspólnie z opiekunem usamodzielnienia, co najmniej na miesiąc przed osiągnięciem pełnoletniości, a następnie zatwierdzany przez dyrektora powiatowego centrum pomocy rodzinie.

Tabela 4.27. Liczba pełnoletnich wychowanków, którzy byli w trakcie procesu usamodzielnienia w latach 2017 - 2019 (z podziałem na formy przyznawanej pomocy)

Formy pomocy przyznawane osobom usamodzielnianym	Liczba osób		
	2017	2018	2019
Pomoc na kontynuowanie nauki – rodziny zastępcze	29	21	30
Pomoc na kontynuowanie nauki – placówka	7	6	13
Usamodzielnienie – rodziny zastępcze	11	5	8
Usamodzielnienie – placówka	7	5	3
Zagospodarowanie – rodziny zastępcze	7	6	5
Zagospodarowanie - placówka	8	1	2
Mieszkania chronione	3	4	3
Pomoc specjalistyczna (prawna, psychologiczna)	2	1	1

Tabela 4.28. Liczba pełnoletnich wychowanków rodzinnej pieczy zastępczej w trakcie procesu usamodzielnienia w latach 2017 - 2019 (z podziałem na gminy)

Rok	Mikołów	Łaziska Górne	Orzesze	Ornontowice	Wyry
2017	14	8	5	0	0
2018	12	6	3	0	0
2019	16	10	4	0	0
Ogółem	42	24	12	0	0

Wykres 4.17. Usamodzielniani wychowankowie rodzinnej pieczy zastępczej w latach 2017 - 2019 (z podziałem na gminy)

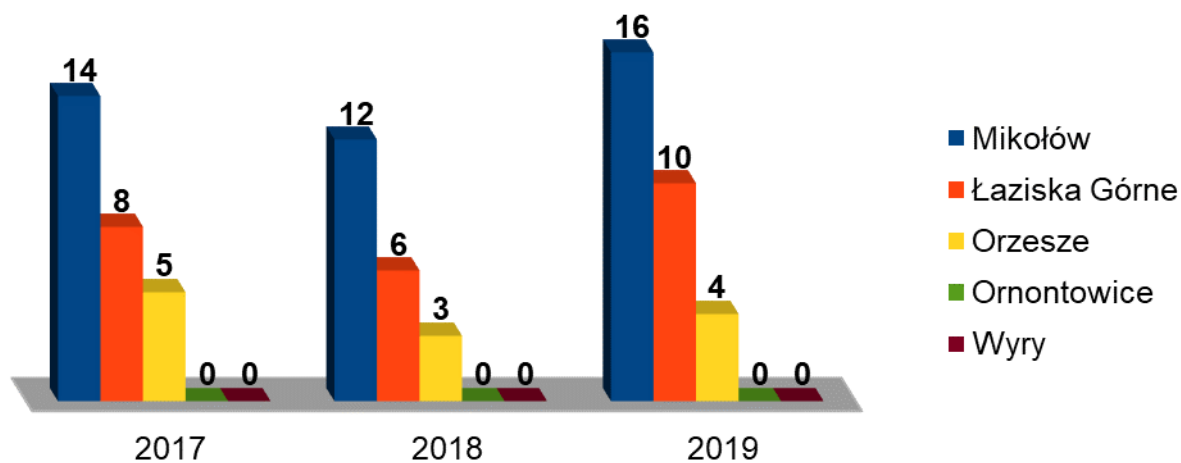
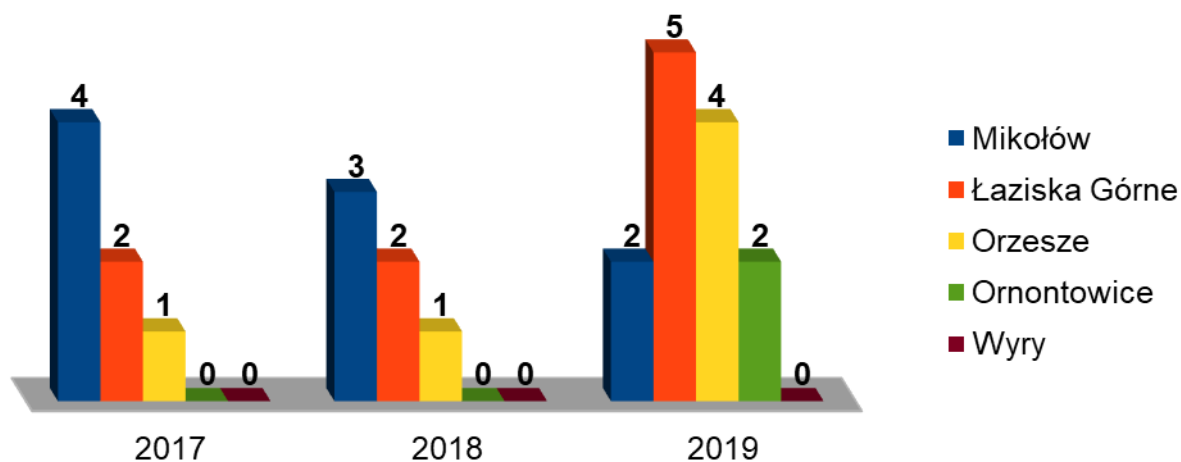

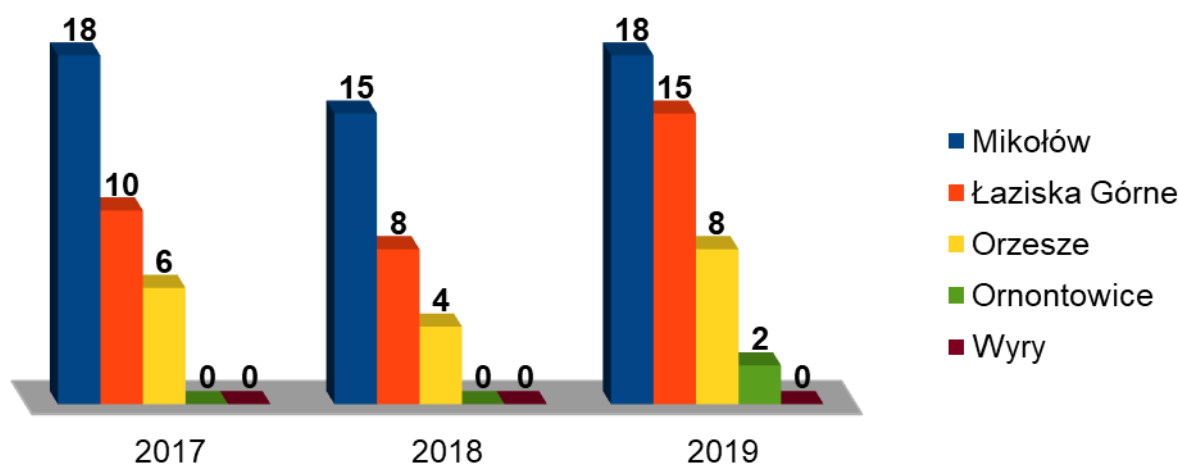
Tabela 4.29. Liczba pełnoletnich wychowanków instytucjonalnej pieczy zastępczej w trakcie procesu usamodzielnienia w latach 2017 - 2019 (z podziałem na gminy)

Rok	Mikołów	Łaziska Górne	Orzesze	Ornontowice	Wry
2017	4	2	1	0	0
2018	3	2	1	0	0
2019	2	5	4	2	0
Ogółem	9	9	6	2	0

Wykres 4.18. Liczba usamodzielnianych wychowanków instytucjonalnej pieczy zastępczej w latach 2017 - 2019 (z podziałem na gminy)

Wykres 4.19. Liczba usamodzielnianych wychowanków rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej w latach 2017 - 2019 (z podziałem na gminy)

Usamodzielniani wychowankowie wraz z opiekunami usamodzielnienia opracowują Indywidualne Programy Usamodzielnienia. W programach tych określają m. in. plany: edukacyjne, mieszkaniowe, zawodowe, rodzinne. Podejmują również zobowiązania do realizacji ustalonych planów, które mogą ulegać modyfikacji w związku ze zmianami sytuacji wychowanków.

W realizacji Indywidualnych Programów Usamodzielnienia są wspierani przez rodziców zastępczych, pracowników placówek, koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej i pracowników socjalnych.

Tabela 4.30. Usamodzielnienia wychowanków pieczy zastępczej (wydatki finansowe)

Osoby usamodzielniane	2017	2018	2019
Świadczenia ogółem	332 376,16	238 054,87	259 731,71
Pomoc na kontynuowanie nauki – rodziny zastępcze	176 102,00	129 448,00	142 783,55
Pomoc na kontynuowanie nauki – placówka	46 749,00	37 816,00	51 442,23
Usamodzielnienie – rodziny zastępcze	39 605,00	25 929,00	32 928,00
Usamodzielnienie – placówka	34 272,00	19 665,00	10 544,00
Zagospodarowanie – rodziny zastępcze	10 486,00	12 308,00	7 885,00
Zagospodarowanie - placówka	12 166,00	1 763,00	3 154,00
Utrzymanie mieszkań chronionych	12 996,16	11 125,87	10 994,93

4.4. Szkolenia kandydatów na rodziny zastępcze i prowadzących rodzinny dom dziecka

W celu rozwoju rodzinnych form pieczy zastępczej w latach 2017 - 2019 promowano rodzicielstwo zastępcze. Zgłaszający się kandydaci byli wstępnie oceniani pod kątem spełniania wymogów ustawowych do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka. Po uzyskaniu pozytywnej oceny, byli kierowani na szkolenia dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej.

W latach 2017 - 2019 szkolenie rodzin zastępczych prowadził Ośrodek Adopcyjny i Pieczy Zastępczej „Szansa” w Bytomiu (w ramach środków pozyskanych z Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej w Katowicach) oraz Towarzystwo Rozwijania Aktywności Dzieci „Szansa” w Bytomiu (w drodze zapytania ofertowego).

W 2017r. przeszkolono:

- 3 rodziny (kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, w tym jedna rodzina pełniąca funkcję rodziny niezawodowej odbyła szkolenie uzupełniające na rodzinę zawodową);
 - 4 rodziny (kandydatów do pełnienia funkcji niezawodowej rodziny zastępczej);
 - 1 rodzinę pełniącą funkcję spokrewnionej rodziny zastępczej.
- Wszystkie rodziny ukończyły szkolenie, otrzymały świadectwo ukończenia szkolenia oraz zaświadczenia kwalifikacyjne.

W 2018r. przeszkolono:

- 7 rodzin (kandydatów do pełnienia funkcji niezawodowej rodziny zastępczej).
- Wszystkie rodziny ukończyły szkolenie, otrzymały świadectwo ukończenia szkolenia oraz zaświadczenia kwalifikacyjne.
- W miesiącu listopadzie 2018r. szkolenie rozpoczęły 3 kolejne rodziny (kandydaci do pełnienia funkcji niezawodowej rodziny zastępczej).
 - Jednocześnie w 2018r. przeszkolono 25 rodzin zastępczych spokrewnionych.

W 2019r. przeszkolono:

- 6 rodzin (kandydatów do pełnienia funkcji niezawodowej rodziny zastępczej, w tym jeden kandydat przeszkolony został również do pełnienia funkcji zawodowej rodziny zastępczej);
 - 1 rodzina odbyła szkolenie uzupełniające na zawodową rodzinę zastępczą.
- Wszystkie rodziny ukończyły szkolenie, otrzymały świadectwo ukończenia szkolenia oraz zaświadczenia kwalifikacyjne.

4.5. Pomoc specjalistyczna oferowana rodzinom i wychowankom

W 2017r. rodziny były objęte poradnictwem i wsparciem:

1. Psychologa - 2 razy w tygodniu, po 4 godziny zegarowe (spotkania indywidualne dzieci z rodzin zastępczych, rodzice zastępczy, kontakty dzieci z rodzicami biologicznymi oraz konsultacje dla rodziców biologicznych dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej).
2. Pedagoga, terapeuty - 1 raz w tygodniu, po 4 godziny zegarowe (spotkania indywidualne), spotkania indywidualne prowadzone są w siedzibie PCPR jak i w domu rodziny zastępczej.
3. Pomoc prawna - rodziny zastępcze oraz biologiczne w miarę własnych potrzeb, korzystały z porad i konsultacji radcy prawnego (1 raz w tygodniu).
4. Grupy wsparcia dla rodzin zastępczych. Zorganizowano 1 grupę wsparcia dla rodzin zastępczych spokrewnionych, niezawodowych i zawodowych. Rodziny zastępcze spotykały się 1 raz w miesiącu po 3 godziny. Prowadzone były przez psychologa.

W **2018r.** rodziny były objęte poradnictwem i wsparciem:

1. Psychologa - 2 razy w tygodniu, po 4 godziny zegarowe (spotkania indywidualne dzieci z rodzin zastępczych, rodzice zastępczy, kontakty dzieci z rodzicami biologicznymi oraz konsultacje dla rodziców biologicznych dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej).
2. Pedagoga, terapeuty - 1 raz w tygodniu, po 4 godziny zegarowe (spotkania indywidualne), spotkania indywidualne prowadzone są w siedzibie PCPR jak i w domu rodziny zastępczej.
3. Pomoc prawna - rodziny zastępcze oraz biologiczne w miarę własnych potrzeb, korzystały z porad i konsultacji radcy prawnego (1 raz w tygodniu).
4. Grupy wsparcia dla rodzin zastępczych. Zorganizowano 1 grupę wsparcia dla rodzin zastępczych spokrewnionych, niezawodowych i zawodowych. Rodziny zastępcze spotykały się 1 raz w miesiącu po 3 godziny. Prowadzone były przez psychologa.

W **2019r.** rodziny były objęte poradnictwem i wsparciem:

1. Psychologa - 3 razy w tygodniu, po 4 godziny zegarowe (spotkania indywidualne dzieci z rodzin zastępczych, rodzice zastępczy, kontakty dzieci z rodzicami biologicznymi oraz konsultacje dla rodziców biologicznych dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej).
2. Pedagoga, terapeuty - 2 osoby zatrudnione głównie do celów Punktu Interwencji Kryzysowej. Usługi pedagogów dostosowane były do potrzeb rodzin zastępczych oraz dzieci w nich przebywających. Świadczone były w formie spotkań indywidualnych, które odbywały się w siedzibie PCPR, jak i sporadycznie w domu rodziny zastępczej.
3. Pomoc prawna - rodziny zastępcze oraz biologiczne w miarę własnych potrzeb, korzystały z porad i konsultacji radcy prawnego (1 raz w tygodniu).
3. Grupy wsparcia dla rodzin zastępczych. Zorganizowano 1 grupę wsparcia dla rodzin zastępczych spokrewnionych, niezawodowych i zawodowych. Rodziny zastępcze spotykały się 1 raz w miesiącu po 3 godziny. Prowadzone były przez psychologa.

4.6. Szkolenia rodzin zastępczych funkcjonujących na terenie powiatu w latach 2017 - 2019

W **2017r.** zorganizowano następujące formy szkoleń dla rodzin zastępczych i dzieci:

1. Szkolenia dla rodzin zastępczych w formie warsztatów dotyczące problematyki przemocy w rodzinie, zwłaszcza przemocy seksualnej. Odbyły się w czterech terminach (łącznie 16 godzin dydaktycznych). Warsztaty prowadzone były przez psychologa, specjalistę d.s. przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
2. Szkolenia dla rodzin zastępczych w formie warsztatów pn. „Wsparcie dziecka w procesie usamodzielnienia”. Warsztaty odbyły się w dwóch terminach (łącznie 12 godzin zegarowych). Warsztaty prowadzone były przez psychoterapeutę.
3. Szkolenia dla rodzin zastępczych w formie warsztatów dotyczących relacji w rodzinie, komunikacji, budowania pozytywnego wizerunku Ja. Warsztaty odbyły się w czterech terminach (łącznie 12 godzin). Prowadzone były przez psychoterapeutę.
4. W ramach projektu pn. „Mój wybór - moje życie” zostały zorganizowane dwudniowe warsztaty szkoleniowe wyjazdowe przeznaczone dla rodzin zastępczych i dzieci. Warsztaty odbyły się w październiku 2017r. Prowadzone były przez pedagoga - trenera oraz 3 trenerów prowadzących zajęcia profilaktyczne i socjoterapeutyczne z dziećmi.
5. Sześć rodzin zastępczych oraz 10 dzieci wzięło udział w projekcie pn. „Krok w przyszłość” współfinansowanym ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego. W ramach projektu dzieci zostały kompleksowo zdiagnozowane pod kątem zespołu FASD, natomiast rodzice zastępczy zostali przeszkoleni z zakresu problematyki zespołu FASD i zaburzeń przywiązania. Rodziny zastępcze otrzymały kompleksową opinię lekarsko - psychologiczną sporządzoną dla każdego dziecka oraz program pracy domowej.

W 2018r. zorganizowano następujące formy szkoleń dla rodzin zastępczych i dzieci:

1. W marcu 2018r. zorganizowano doradztwo zawodowe dla młodzieży z rodzin zastępczych, które prowadzone było przez doradcę zawodowego z PUP w Łaziskach Górnych.
2. Szkolenia dla rodzin zastępczych spokrewnionych, niezawodowych i zawodowych w formie warsztatów. Tematyka warsztatów dotyczyła problematyki zaburzeń więzi. Warsztaty prowadzone były przez psychoterapeutę w trzech terminach, po 4 godziny zegarowe (łącznie 12 godzin).
3. W maju 2018r. zorganizowano Konferencję pn. „Rodzina jest najważniejsza - Rodzina emocjonalnie inteligentna”.
4. W maju 2018r. po w/w konferencji zorganizowano również warsztaty dla rodzin zastępczych pn. „Jestem z Tobą - od depresji do złości” oraz „Rodzina patchworkowa i współczesne aspekty w rodzinie zastępczej i adopcyjnej”.
5. Rodziny zastępcze uczestniczyły w szkoleniach bezpłatnych organizowanych przez Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej Województwa Śląskiego w ramach projektu pn. „Szkolenie i doskonalenie zawodowe kadr systemu wspierania rodziny i pieczy zastępczej”.
6. 13 dzieci z rodzin zastępczych, wzięło udział w projekcie pn. „Akcja-aktywizacja” współfinansowanym ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego. W ramach projektu dzieci miały zapewnione wsparcie psychologiczne 2 razy w miesiącu, po 1 godzinie zegarowej. Projekt był kontynuowany do czerwca 2019r. W ramach projektu dzieci wraz z rodzicami zastępczymi uczestniczyli w jednodniowym wyjeździe integracyjnym z warsztatami dla dzieci i rodziców zastępczych pn. „Budujemy zdrowe więzi”. Wyjazd odbył się w grudniu 2018r. do ZOO we Wrocławiu.

W 2019r. zorganizowano następujące formy szkoleń dla rodzin zastępczych i dzieci:

1. W okresie od marca do czerwca 2019r, zorganizowano szkolenia dla rodzin zastępczych spokrewnionych i niezawodowych, w formie warsztatów pn. „Rodzina zastępcza jako ambasador - czyli jak niemożliwe staje się możliwe”.
2. Od października 2019r. zorganizowano superwizję dla rodzin zastępczych zawodowych (1 raz w miesiącu po 3 godziny zegarowe). Warsztaty i superwizja prowadzone były przez specjalistów z Akademii Rozwoju „Konektor” w Mikołowie.
3. Rodziny zastępcze zawodowe i niezawodowe uczestniczyły w szkoleniach bezpłatnych organizowanych przez Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej Województwa Śląskiego w ramach projektu pn. „Szkolenie i doskonalenie zawodowe kadr systemu wspierania rodziny i pieczy zastępczej”.
4. 13 dzieci z rodzin zastępczych zakończyło udział w projekcie pn. „Akcja – aktywizacja” współfinansowanym ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego. W ramach projektu dzieci miały zapewnione wsparcie psychologiczne 2 razy w miesiącu po 1 godzinie zegarowej. Projekt zakończył się dwudniowym wyjazdem integracyjnym dzieci z rodzinami zastępczymi do Ośrodka Szkoleniowo - Wypoczynkowego w Ustroniu (w dniach 8 – 9 czerwca 2019r.). Od lipca 2019r. odbywa się II edycja projektu dla kolejnych 10 dzieci z rodzin zastępczych. Druga edycja była kontynuowana do grudnia 2020r.

4.7. Koszty organizacji pieczy zastępczej

Tabela 4.31. Wydatki poniesione na rodzinną pieczę zastępczą w latach 2017 - 2019

Rodziny zastępcze	2017	2018	2019
Wynagrodzenia osobowe koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej	190.572,40	232.426,74	212.113,45
Wynagrodzenia bezosobowe rodzin zastępczych zawodowych, rodzin pomocowych, osób do pomocy	457.716,81	410.948,77	426.861,49
Świadczenia dla rodzin zastępczych	2.169.969,06	2.160.970,23	2.558.448,93
Wydatki na dzieci - przybywające w innych powiatach (porozumienia)	420.772,02	412.734,34	284.242,94
Szkolenia dla kandydatów na rodziny zastępcze, w tym szkolenia rodzin spokrewnionych	6.951,19	31.200	13.400
Szkolenia rodzin zastępczych	13.000	1.800	20.707,64
Wydatki na pomoc specjalistyczną dla rodzin i dzieci	22.800	46.640	55.489
Pozostałe wydatki *	79.168,47	102.961,10	126.580,41
Inne wynagrodzenia tj. pochodne od wynagrodzeń osobowych i bezosobowych	81.742,49	116.411	125.069,90

*wydatki (opłaty za media, materiały, wyposażenie, odpis na ZFŚS, szkolenia pracowników, badania profilaktyczne, ubezpieczenie, wyjazdy grupowe, usługi bieżące, delegacje, ryczałty)

Tabela 4.32. Wydatki przeznaczone na instytucjonalną pieczę zastępczą w latach 2017 - 2019 (wydatki wg sprawozdania finansowego Rb-28S)

Klasyfikacja budżetowa	Nazwa paragrafu	Kwota środków powiatu 2017	Kwota środków powiatu 2018	Kwota środków powiatu 2019
§ 302	Wydatki osobowe nie zaliczane do wynagrodzeń	3 183,63	4 948,57	3 146,73
§ 311	Świadczenia społeczne	16 082,00	17 407,00	16 121,00
§ 401	Wynagrodzenia osobowe pracowników	1 149 713,04	1 192 778,27	1 327 478,81
§ 404	Dodatkowe wynagrodzenie roczne	84 197,04	83 904,03	88 409,95
§ 411	Składki na ubezpieczenie społeczne	194 100,45	208 734,83	248 683,06
§ 412	Składki na Fundusz Pracy	18 222,90	21 487,17	24 878,18
§ 417	Wynagrodzenia bezosobowe	4 930,35	11 666,98	8 306,25
§ 421	Zakup materiałów i wyposażenia	79 194,23	98 393,28	89 948,46
§ 422	Zakup środków żywności	84 343,40	110 543,17	105 824,63
§ 423	Zakup leków, wyrobów medycznych i produktów biobójczych	10 345,56	13 365,49	14 955,91
§ 424	Zakup pomocy naukowych, dydaktycznych i książek	0,00	0,00	0,00
§ 426	Zakup energii	63 189,19	63 210,25	58 471,14
§ 427	Zakup usług remontowych	4 768,19	3 609,80	10 102,65
§ 428	Zakup usług zdrowotnych	1 607,00	4 282,00	4 717,80
§ 430	Zakup usług pozostałych	84 651,36	94 804,86	103 475,44
§ 436	Opłaty z tytułu zakupu usług telekomunikacyjnych świadczonych w ruchomej publicznej sieci telefonicznej	9 373,88	11 131,67	9 351,86
§ 440	Opłaty za administrowanie i czynsze za budynki, lokale i pomieszczenia garażowe	9 077,4	9 228,70	9 385,06
§ 441	Podróże służbowe krajowe	2 530,95	2 426,55	3 100,05
§ 443	Różne opłaty i składki	3 842,00	5 813,00	7 281,00
§ 444	Odpisy na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych	41 157,00	42 216,00	41 569,00
§ 448	Podatek od nieruchomości	938,04	953,16	968,28
§ 450	Pozostałe podatki na rzecz budżetów jednostek samorządu terytorialnego	104,00	104,00	108,00
§ 470	Szkolenia pracowników niebędących członkami korpusu służby cywilnej	8 241,80	6 445,32	12 266,30
	RAZEM	1 873 793,41	2 007 454,10	2 188 549,56

Tabela 4.33. Dochody Powiatu - środki finansowe poniesione przez gminy za pobyt dzieci w pieczy zastępczej

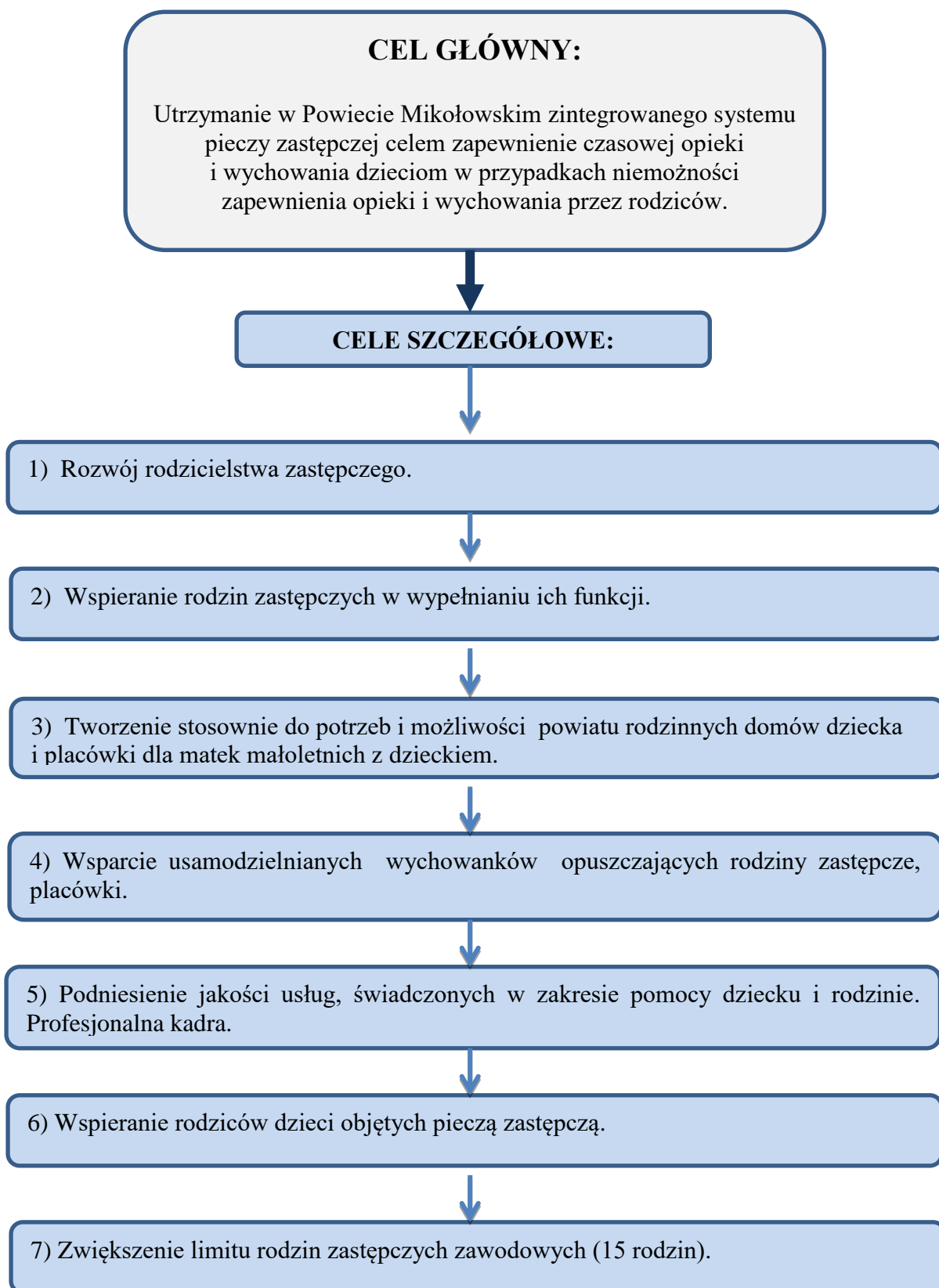
Wyszczególnienie	2017	2018	2019
Dzieci przebywające w rodzinach zastępczych	412 683,08	481 868,88	979 906,33
Dzieci przebywające w placówkach opiekuńczo - wychowawczych	643 792,23	623 212,57	603 833,13
Razem dochody	1 056 475,31	1 105 081,45	1 583 739,46

Tabela 4.34. Koszty utrzymania mieszkań chronionych

Mieszkania chronione	2017	2018	2019
Koszty utrzymania	15 160,72	15 366,29	16 067,57

V. Cele Programu na lata 2021 - 2023

Schemat 5.1. Cel główny i cele szczegółowe Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej

VI. Działania/Zadania

Tabela 6.1. Działania i zadania - Cel szczegółowy: rozwój rodzicielstwa zastępczego

1. Cel szczegółowy: Rozwój rodzicielstwa zastępczego.				
	Działania/Zadania	Realizatorzy/ Partnerzy	Wskaźniki	Termin realizacji
1.1	<p>Propagowanie idei rodzicielstwa zastępczego:</p> <ul style="list-style-type: none"> a. organizowanie kampanii informacyjnych promujących rodzicielstwo zastępcze, b. rozpowszechnianie ulotek informacyjnych, plakatów, c. publikacje prasowe. 	PCPR	1. Liczba kampanii promujących rodzicielstwo zastępcze, liczba publikacji prasowych, wywiadów z rodzinami zastępczymi.	Zadanie ciągłe.
1.2	<p>Pozyskiwanie kandydatów do pełnienia funkcji rodzin zastępczych:</p> <ul style="list-style-type: none"> a. organizowanie szkoleń dla kandydatów, b. prowadzenie działań diagnostycznych w kierunku właściwej motywacji do utworzenia rodziny zastępczej w odróżnieniu od motywacji do przysposobienia dziecka - współpraca PCPR z ośrodkiem adopcyjnym. 	PCPR	<ul style="list-style-type: none"> 1. Liczba zawodowych i niezawodowych rodzin zastępczych. 2. Liczba kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej i niezawodowej. 3. Liczba rodzin otrzymujących świadectwo kwalifikacyjne do pełnienia funkcji rodziny zastępczej. 	Zadanie ciągłe.
1.3	<p>Współpraca z sądem oraz innymi instytucjami w zakresie rodzicielstwa zastępczego kontakt z:</p> <ul style="list-style-type: none"> a. ośrodkami pomocy społecznej, asystentami rodzin, b. sądami i ich organami pomocniczymi, policją, c. instytucjami oświatowymi, podmiotami leczniczymi, 	PCPR	Efektywna piecza zastępcza.	Zadanie ciągłe.

	d. organizacjami pozarządowymi, itp.			
--	--------------------------------------	--	--	--

Analiza działań podjętych w latach 2017 - 2019 celem rozwoju rodzicielstwa zastępczego wskazuje, iż przyjęte formy propagowania idei rodzicielstwa zastępczego przynoszą niewielkie rezultaty w postaci zgłaszania się kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej. Głównie zgłaszają się kandydaci, którzy od wielu lat planowali pomóc dzieciom potrzebującym i dopiero po ustabilizowaniu swojej sytuacji rodzinnej podejmują w tym kierunku działania. W wyniku działań propagujących rodzicielstwo zgłasza się niewielu kandydatów, w tym po szczegółowym zapoznaniu się z obowiązkami rodziny zastępczej często rezygnują z dalszych działań. Pozostają nieliczni kandydaci, którzy są gotowi na odbycie szkolenia i podjęcie funkcji rodziny zastępczej. Kandydaci po uzyskaniu wstępnej akceptacji dokonanej na podstawie oceny spełniania warunków do pełnienia funkcji rodziny zastępczej odbywają szkolenie organizowane przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, prowadzone przez Towarzystwo Rozwijania Aktywności Dzieci „Szansa” w Bytomiu (w drodze zapytania ofertowego) oraz przez Ośrodek Adopcyjny i Pieczy Zastępczej „Szansa” w Bytomiu (w ramach środków z Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej w Katowicach). Tutejsze Centrum zapewnia kandydatom diagnozę psychologiczną dotyczącą motywacji i predyspozycji do pełnienia funkcji rodziny zastępczej. Niemniej jednak nadal konieczne są kampanie promocyjne rodzicielstwa zastępczego celem pozyskiwania kandydatów i podniesienia poziomu świadomości społecznej na temat wartości rodzinnych.

Tabela 6.2. Działania i zadania - Cel szczegółowy: wspieranie rodzin zastępczych w wypełnianiu ich funkcji

2. Cel szczegółowy: Wspieranie rodzin zastępczych w wypełnianiu ich funkcji.				
	Działania/Zadania	Realizatorzy	Wskaźniki	Termin realizacji
2.1	<p>Udzielanie wsparcia rodzinom zastępczym w rozwiązywaniu trudnych sytuacji związanych z opieką i wychowaniem nad powierzonymi dziećmi, w szczególności poprzez rozszerzenie dostępu do:</p> <p>a. poradnictwa specjalistycznego (psycholog, pedagog, terapeuta, prawnik),</p> <p>b. grup wsparcia,</p> <p>c. dzieciom do pomocy specjalistycznej,</p> <p>d. szkoleń rodzinom zastępczym - celem zachowania i wzmocnienia ich kompetencji oraz przeciwdziałanie zjawisku wypalenia zawodowego.</p>	<p>PCPR, Organizacje pozarządowe (fundacje, stowarzyszenia, związki wyznaniowe, itp.)</p>	<p>1. Liczba osób korzystających z różnych form wsparcia. 2. Liczba zatrudnionych specjalistów. 3. Liczba szkoleń organizowanych dla rodzin zastępczych. 4. Liczba rodzin biorących udział w szkoleniach, warsztatach.</p>	<p>Zadanie ciągle, w terminach zgodnych z potrzebami.</p>
2.2	<p>Wspieranie rodzin zastępczych przez koordynatora:</p> <p>a. uzyskanie wskaźnika zatrudnienie koordynatorów tj. 1 koordynator na 15 rodzin zastępczych.</p> <p>b. wizyty u rodzin zastępczych zgodnie z ich potrzebami.</p>	<p>PCPR</p>	<p>1. Liczba rodzin przypadających na 1 koordynatora. 2. Liczba kontaktów koordynatora z rodzinami zastępczymi.</p>	<p>Zadanie ciągle, w terminach zgodnych z potrzebami.</p>
2.3.	<p>Działania integrujące środowisko rodzin zastępczych:</p> <p>- organizowanie dnia rodzicielstwa zastępczego,</p> <p>- organizowanie spotkań, pikniku, wyjazdów rodzinnych itp.</p>	<p>PCPR</p>	<p>Liczba zorganizowanych spotkań.</p>	<p>Zadanie co roczne, w terminach zgodnych z potrzebami.</p>
2.4.	<p>Zapewnienie funkcjonowania rodzin pomocowych.</p>	<p>PCPR</p>	<p>Liczba funkcjonujących w danym roku rodzin pomocowych.</p>	<p>Zadanie w terminach zgodnych z potrzebami.</p>

2.5.	Zatrudnienie osoby do pomocy przy sprawowaniu opieki nad dziećmi i przy pracach gospodarskich.	PCPR	Liczba osób zatrudnionych do pomocy rodzinom zastępczym.	Zadanie w terminach zgodnych z potrzebami.
2.6.	Organizowanie dla rodzin zastępczych pomocy wolontariuszy.	PCPR	Liczba zatrudnionych wolontariuszy w celu pomocy dzieciom i rodzinom zastępczym.	Zadanie w terminach zgodnych z potrzebami.
2.7.	Wspieranie finansowe rodzin zastępczych.	PCPR	Liczba i kwoty przyznanych świadczeń.	Zadanie ciągle, bieżące wydatki.

Analiza problemów występujących w rodzinach zastępczych, zgłaszanych koordynatorom rodzinnej pieczy zastępczej oraz pracownikom socjalnym czy innym specjalistom przez rodziców zastępczych - wskazuje na potrzebę dalszego wspierania rodzin zastępczych poprzez organizację oraz rozszerzanie dostępu do różnych form wsparcia.

Rodziny zastępcze w wypełnianiu swojej funkcji spotykają się z licznymi problemami opiekuńczo - wychowawczymi dotyczącymi dzieci i rodziny. Problemy związane są z doświadczeniami dzieci podczas pobytu w rodzinach biologicznych (alkoholizm, przemoc, rażące zaniedbania opiekuńczo - wychowawcze). Ponadto część dzieci cierpi na różnego rodzaju zaburzenia, które wymagają diagnozy oraz specjalistycznej opieki. Rodzice zastępczy nie zawsze potrafią zrozumieć zachowania dzieci, wymagają również specjalistycznego wsparcia. W związku z tym niezbędne jest rozszerzanie dostępu do specjalistycznego wsparcia i poradnictwa, zwłaszcza psychologicznego dla dzieci i rodziców zastępczych oraz rodziców biologicznych.

Ponadto celem podniesienia kompetencji opiekuńczo - wychowawczych rodziców konieczne jest organizowanie szkoleń, konferencji z tematyką dostosowaną do bieżących potrzeb rodzin zastępczych.

Korzystny wpływ na funkcjonowanie rodzin zastępczych ma funkcja wspierająca koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej oraz zatrudnienie rodziny pomocowej czy osoby do opieki nad dzieckiem lub osoby do prowadzenia prac gospodarskich.

Tabela 6.3. Działania i zadania - Cel szczegółowy: tworzenie stosownie do potrzeb i możliwości powiatu rodzinnych domów dziecka i placówki dla matek samotnych z dzieckiem

3. Cel szczegółowy: Tworzenie stosownie do potrzeb i możliwości powiatu rodzinnych domów dziecka i placówki dla matek małoletnich z dzieckiem.				
	Działania/Zadania	Realizatorzy/ Partnerzy	Wskaźniki	Termin realizacji
3.1	Pozyskanie, przeszkolenie kandydatów do prowadzenia rodzinnego domu dziecka i podjęcie działań w kierunku utworzenia placówki dla matek małoletnich.	PCPR	Liczba pozyskanych i przeszkolonych kandydatów.	Stosownie do możliwości powiatu.
3.2	Zatrudnienie osoby do pomocy przy sprawowaniu opieki nad dziećmi i przy pracach gospodarskich.	PCPR	Liczba osób zatrudnionych do pomocy.	Zadanie bieżące, w terminach zgodnych z potrzebami.
3.3	Finansowanie działalności rodzinnego domu dziecka i placówki opiekuńczo - wychowawczej dla małoletnich matek z dziećmi.	PCPR	Kwota wydatków przeznaczonych na prowadzenie rodzinnego domu dziecka czy placówki.	Na bieżąco.
3.4	Udzielanie wsparcia prowadzącym rodzinny dom dziecka.	PCPR, ROPS, organizacje pozarządowe	Liczba odbytych porad specjalistycznych.	Na bieżąco, zgodnie z potrzebami.
3.5	Zatrudnienie osoby do pomocy w opiece nad dziećmi oraz zapewnienie rodziny pomocowej.	PCPR	Liczba osób zatrudnionych.	Na bieżąco, zgodnie z potrzebami.

Analiza sytuacji dzieci umieszczanych w pieczy zastępczej, ich sytuacji rodzinnej, potrzeby umieszczenia liczego rodzeństwa oraz dotychczasowe doświadczenia w funkcjonowaniu jednego rodzinnego domu dziecka na terenie powiatu - wskazują na potrzebę utworzenia kolejnego rodzinnego domu dziecka, tj. pozyskania kandydatów do prowadzenia rodzinnego domu dziecka, przeszkolenie kandydatów oraz finansowania działalności. Również coraz częściej spotykamy się z małoletnimi matkami, które ze względu na swoją skomplikowaną sytuację osobistą czy rodzinną, zwłaszcza brak wsparcia ze strony najbliższych wymagają zabezpieczenia w postaci udostępnienia miejsca w rodzinnej czy instytucjonalnej pieczy zastępczej. Dotychczasowe doświadczenia wskazują, iż rodziny zastępcze nie są gotowe na przyjęcie małoletniej matki z dzieckiem. Zatem wskazane byłoby utworzenie małej placówki specjalizującej się w opiece nad małoletnią matką z dzieckiem.

Tabela 6.4. Działania i zadania - Cel szczegółowy: wsparcie usamodzielnianych wychowanków opuszczających rodziny zastępcze, placówki

4. Cel szczegółowy: Wsparcie usamodzielnianych wychowanków opuszczających rodziny zastępcze, placówki.				
	Działania/Zadania	Realizatorzy	Wskaźniki	Termin realizacji
4.1	Pomoc przy opracowywaniu przez wychowanków placówek opiekuńczo - wychowawczych oraz rodzin zastępczych indywidualnych programów usamodzielnienia.	PCPR, rodzina zastępcza, opiekun usamodzielnienia, pracownicy placówki opiekuńczo - wychowawczej, usamodzielniani wychowankowie	Pozytywny wynik oceny realizacji programu usamodzielniania.	Zadanie bieżące, co najmniej na miesiąc przed pełnoletnością.
4.2	Poradnictwo specjalistyczne dla młodzieży usamodzielnianej (pomoc psychologiczna, pedagogiczna, prawna).	PCPR, placówka opiekuńczo - wychowawcza, inne instytucje, osoby	Liczba wychowanków, którzy otrzymali wsparcie.	Zadanie bieżące dostosowane do potrzeb.
4.3	Wsparcie finansowe, rzeczowe osób usamodzielnianych, praca socjalna.	PCPR, organizacje pozarządowe	Liczba przyznanych świadczeń, udzielonej pomocy.	Zadanie bieżące dostosowane do potrzeb.
4.4	Wymiana doświadczeń i promowanie dobrych praktyk w zakresie wsparcia usamodzielnianych wychowanków pozwalających im na prawidłowe funkcjonowanie.	PCPR, MOPS, podmioty działające na rzecz usamodzielnianych wychowanków	Liczba spotkań, rozmów dotyczących wymiany doświadczeń.	Zadanie ciągłe.

Analiza sytuacji usamodzielnianych wychowanków pieczy zastępczej wskazuje, iż w latach 2017 - 2019 liczba usamodzielnianych wychowanków utrzymuje się na zbliżonym poziomie. Zwiększa się sukcesywnie liczba pełnoletnich wychowanków pozostających w rodzinach zastępczych po pełnoletności. Sytuacja ta również zmienia się w placówce opiekuńczo - wychowawczej. Pełnoletni wychowankowie pozostają w pieczy zastępczej do czasu ukończenia szkoły. Po ukończeniu szkoły zwykle podejmują w różnej formie zatrudnienie, wynajmują mieszkania, nieliczni mogą liczyć na mieszkania socjalne czy komunalne. Wychowankowie rodzin zastępczych spokrewnionych najczęściej nadal pozostają w tych rodzinach do czasu całkowitego usamodzielnienia się. Istnieje zatem potrzeba udzielania wychowankom wsparcia finansowego, specjalistycznego, pracy socjalnej w zakresie pomocy w uzyskaniu lokalu mieszkalnego, czynnościach administracyjnych, itp.

Tabela 6.5. Działania i zadania - Cel szczegółowy: podniesienie jakości usług, świadczonych w zakresie pomocy dziecku i rodzinie, profesjonalna kadra

5. Cel szczegółowy: Podniesienie jakości usług świadczonych w zakresie pomocy dziecku i rodzinie. Profesjonalna kadra.				
	Działania/Zadania	Realizatorzy	Wskaźniki	Termin realizacji
5.1	Wzmacnianie roli i budowanie pozytywnego wizerunku organizatora pieczy zastępczej.	PCPR	Pozytywne oceny funkcjonowania organizatora.	2021 - 2023
5.2	Zapewnienie środków finansowych w budżecie powiatu na podnoszenie kwalifikacji kadry zatrudnionej w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Mikołowie.	PCPR	Liczba uczestników szkoleń.	2021 - 2023
5.3	Udział pracowników PCPR w superwizji, szkoleniach i konferencjach w zakresie pomocy dziecku i rodzinie.	PCPR, ROPS, inne podmioty	Liczba pracowników biorących udział w szkoleniach i innych formach podnoszenia kwalifikacji oraz rodzaj szkoleń.	Stosownie do potrzeb.
5.4	Korzystanie z doświadczeń innych w zakresie stosowania dobrych praktyk w obszarze opieki nad dzieckiem i rodziną.	PCPR	Inicjowanie współpracy z jednostkami pomocy społecznej i innymi podmiotami w zakresie wzajemnej wymiany doświadczeń w zakresie pomocy dziecku i rodzinie.	Stosownie do potrzeb.

Zadaniem organizatora rodzinnej pieczy zastępczej wynikającym z Ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej jest zapewnienie koordynatorom rodzinnej pieczy zastępczej szkoleń, mających na celu podnoszenie ich kwalifikacji. Zadanie to ukierunkowane jest na osoby pracujące bezpośrednio z rodzinami zastępczymi. Ich kompetencje i doświadczenie wpływają również na funkcjonowanie pieczy zastępczej (wypełnianie zadań przez rodziny zastępcze w zakresie opieki i wychowania).

Tabela 6.6. Działania i zadania - Cel szczegółowy: wspieranie rodziców dzieci objętych pieczę

6. Cel szczegółowy: Wspieranie rodziców dzieci objętych pieczę.				
	Działania/Zadania	Realizatorzy	Wskaźniki	Termin realizacji
6.1	Działania naprawcze: edukacja rodzin, podnoszenie kompetencji rodzicielskich.	PCPR, PIK, OPS, rodziny zastępcze	Liczba osób korzystających z działań profilaktycznych.	Zadanie ciągle wynikające z potrzeb i możliwości instytucji.
6.2	Rozszerzanie dostępu do poradnictwa psychologicznego, pedagogicznego i innych form wspierania rodzin (terapia, prawnik, itp.)	PCPR, PIK	Liczba osób korzystających z działań profilaktycznych.	Stosownie do potrzeb rodziny i możliwości PCPR.
6.3	Ustalanie i organizowanie, monitorowanie przez psychologa kontaktów rodziców biologicznych z dziećmi przebywającymi w pieczy w porozumieniu z pracownikami ośrodków pomocy społecznej.	PCPR, OPS	Liczba spotkań na terenie PCPR i poza PCPR.	Stosownie do potrzeb.
6.4	Udzielanie całościowej informacji o pieczy zastępczej, dawanie wskazówek, motywowanie do podejmowania działań w kierunku ponownego przejęcia opieki nad dziećmi.	PCPR, rodziny zastępcze	Wskaźnik niemiarodajny ze względu na brak możliwości prowadzenia każdorazowo rejestru.	Zadanie ciągle.
6.5	Wzmacnianie integracji działań służb na rzecz rodziny - profesjonalizacja pracy z rodziną.	PCPR, OPS, organizacje pozarządowe, podmioty działające na rzecz dziecka i rodziny	Liczba spotkań, rozmów, dobrych praktyk.	Zadanie ciągle.

Analiza organizatora rodzinnej pieczy zastępczej w zakresie wspierania specjalistycznego rodziców dzieci objętych pieczę zastępczą wskazuje na potrzebę kontynuowania oraz rozszerzenia działań w postaci wsparcia psychologicznego.

Tabela 6.7. Działania i zadania - Cel szczegółowy: ustalenie limitu rodzin zastępczych zawodowych

7. Cel szczegółowy: Ustalenie limitu rodzin zastępczych zawodowych.				
	Działania/Zadania	Realizatorzy	Wskaźniki	Termin realizacji
7.1	Pozyskiwanie kandydatów, szkolenie, zawieranie umów.	PCPR	Liczba pozyskanych kandydatów.	Stosownie do potrzeb rodziny i możliwości PCPR.

Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2018 - 2020 ustalał limit rodzin zastępczych zawodowych w liczbie 14 rodzin w 2018r., 15 rodzin w 2019r. i 2020r. Na koniec grudnia 2020r. w Powiecie Mikołowskim funkcjonowało 9 rodzin zastępczy zawodowych i 1 rodzinny dom dziecka. W okresie 2018 – 2020 powstały 2 rodziny zastępcze zawodowe, 1 zmieniła status z zawodowej na niezawodową, 1 zrezygnowała z pełnienia funkcji rodziny zastępczej (sprawy rodzinne). Potrzeby powiatu w zakresie zabezpieczania dzieci pozbawionych opieki i wychowania (konieczność umieszczenia licznego rodzeństwa od 3 - 5 dzieci) wskazują na konieczność utrzymania dotychczasowego limitu rodzin zastępczy zawodowych na lata 2020 - 2023 w liczbie 15 rodzin. Biorąc pod uwagę, iż ustawodawca określa maksymalną liczbę dzieci, która powinna być umieszczona w rodzinie zastępczej (łącznie nie więcej niż 3 dzieci lub osób, które osiągnęły pełnoletność, chyba, że zachodzi konieczność umieszczenia rodzeństwa, wówczas dopuszczalne jest umieszczenie w tym samym czasie większej liczby dzieci) wskazane byłoby również utworzenie kolejnego rodzinnego domu dziecka

VII. Limit rodzin zastępczych zawodowych

Tabela 7.1. Liczba rodzin zastępczych, do wysokości której można zawrzeć umowy na pełnienie funkcji rodziny zastępczej zawodowej

Limit rodzin zastępczych	Rok 2021	Rok 2022	Rok 2023
Liczba nowych rodzinach zastępczych zawodowych	15	15	15

Zgodnie z art.180 ust. 1 Ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, wskazującym na konieczność określania limitu rodzin zastępczych zawodowych, zakłada się, że należy zgodnie z potrzebami Powiatu utrzymać limit rodzin w poszczególnych latach tj. w 2021 - 2023 na poziomie - do 15 rodzin zastępczych zawodowych.

Limit nie uwzględnia rodzinnego domu dziecka. Obecnie na terenie Powiatu Mikołowskiego funkcjonuje jeden rodzinny dom dziecka. Ustalenia limitu rodzin zastępczych zawodowych dokonano w oparciu o rozeznane potrzeby i dotychczasowe doświadczenia w odniesieniu do liczby dzieci umieszczanych w pieczy zastępczej. Ponadto zdarza się, że z funkcji rodziny zastępczej zawodowej rezygnują rodziny z długoletnim stażem w pieczy zastępczej. Rezygnacje związane są głównie z osiągnięciem wieku emerytalnego czy stanu zdrowia nie pozwalającego na dalsze sprawowanie opieki nad dziećmi (biorąc też pod uwagę wiek dzieci umieszczanych w pieczy zastępczej). Na przestrzeni ostatnich trzech lat powodem rezygnacji z pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej były problemy rodzinne danej rodziny.

VIII. Beneficjenci i realizatorzy programu

Program skierowany jest bezpośrednio do osób i rodzin, w szczególności do:

1. rodzin zastępczych i prowadzących rodzinny dom dziecka;
2. dzieci i młodzieży przebywającej w rodzinnej pieczy zastępczej;
3. usamodzielnianych wychowanków pieczy zastępczej i opiekunów usamodzielniania;
4. kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, niezawodowej, prowadzących rodzinny dom dziecka;
5. pracowników placówki opiekuńczo – wychowawczej;
6. pracowników organizatora rodzinnej pieczy zastępczej,
7. rodzin biologicznych dzieci umieszczonych w różnych formach pieczy zastępczej;
8. instytucji, organizacji działających na rzecz dzieci i rodzin.

IX. Partnerzy w realizacji założeń programu

Partnerami w realizacji programu są:

1. rodziny zastępcze;
2. rodziny pomocowe;
3. zespół specjalistów (psycholog, pedagog, terapeuta, prawnik, pracownik socjalny, koordynator);
4. kuratorzy,
5. placówki oświatowe;
6. ośrodki pomocy społecznej;
7. placówka opiekuńczo – wychowawcza;
8. sąd rodzinny;
9. policja;
10. organizacje pozarządowe;
11. inne podmioty działające w obszarze wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej.

X. Zakładane źródła finansowania programu

Źródłem finansowania zadań Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Mikołowskim na lata 2021 - 2023 będą środki finansowe pochodzące z:

- a) budżetu powiatu mikołowskiego;
- b) budżetu państwa (ministra właściwego do spraw rodziny);
- c) budżetu Samorządu Województwa Śląskiego;
- d) samorządów gminnych;
- e) funduszy unijnych;
- f) innych źródeł zewnętrznych.

XI. Oczekiwane rezultaty programu

Oczekiwanymi rezultatami programu są:

1. Podniesienie poziomu świadomości społecznej na temat wartości rodzinnych poprzez prowadzenie kampanii promocyjnych o rodzicielstwie zastępczym.
2. Wzrost liczby rodzin zastępczych ze szczególnym uwzględnieniem rodzin zastępczych zawodowych, w tym pogotowi rodzinnych, rodzinnych domów dziecka (stosownie do możliwości powiatu).
3. Wzmocnienie systemu rodzinnej pieczy zastępczej poprzez współpracę na wielu płaszczyznach z instytucjami, działającymi w powiecie mikołowskim na rzecz dziecka i rodziny.
4. Skuteczna specjalistyczna pomoc w rozwiązywaniu problemów rodzinnych, wychowawczych, emocjonalnych, finansowych i innych, dotyczących rodzin zastępczych.
5. Kompleksowa diagnoza i szkolenie kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej.
6. Utrzymanie standardu przez placówkę opiekuńczo - wychowawczą i utworzenie placówki dla małoletnich matek z dziećmi.
7. Ograniczenie skierowań do placówki opiekuńczo - wychowawczej dzieci poniżej 10 roku życia.
8. Zapewnienie kompleksowej pomocy osobom usamodzielnianym oraz większe wsparcie w realizacji indywidualnych programów usamodzielnienia.
9. Podniesienie kompetencji rodzin zastępczych oraz pracowników zajmujących się pieczą zastępczą.
10. Przywrócenie rodzinie naturalnej zdolności do wypełnienia funkcji rodzicielskich (wzmocnienie roli i funkcji rodziny, rozwijanie umiejętności opiekuńczo - wychowawczych).

XII. Wykaz tabel

Tabela 3.1. Rodziny biologiczne przejawiające trudności opiekuńczo - wychowawcze, objęte wsparciem ośrodków pomocy społecznej w latach 2017 - 2019.....	11
Tabela 3.2. Formy wsparcia udzielane rodzinom biologicznym przez gminy w latach 2017 - 2019.....	15
Tabela 3.3. Liczba rodzin objętych nadzorem kuratorskim.....	6
Tabela 4.1. Liczba rodzin zastępczych/rodzinnych domów dziecka w 2017r.....	18
Tabela 4.2. Liczba rodzin zastępczych/rodzinnych domów dziecka w 2018r.....	18
Tabela 4.3. Liczba rodzin zastępczych/rodzinnych domów dziecka w 2019r.....	18
Tabela 4.4. Faktyczna liczba dzieci w rodzinach zastępczych/rodzinnych domach dziecka w 2017r.....	20
Tabela 4.5. Faktyczna liczba dzieci w rodzinach zastępczych/rodzinnych domach dziecka w 2018r.....	20
Tabela 4.6. Faktyczna liczba dzieci w rodzinach zastępczych/rodzinnych domach dziecka w 2019r.....	20
Tabela 4.7. Liczba dzieci w rodzinach zastępczych/rodzinnych domach dziecka w 2017r. z podziałem na miejsce pochodzenia (również z podziałem na inne powiaty).....	22
Tabela 4.8. Liczba dzieci w rodzinach zastępczych/rodzinnych domach dziecka w 2017r. z podziałem na rodzaj rodziny oraz powiaty, w których przebywają poza Powiatem Mikołowskim.....	22
Tabela 4.9. Liczba dzieci w rodzinach zastępczych/rodzinnych domach dziecka w 2018r. z podziałem na miejsce pochodzenia (również z podziałem na inne powiaty).....	23
Tabela 4.10. Liczba dzieci w rodzinach zastępczych/rodzinnych domach dziecka w 2018r. z podziałem na rodzaj rodziny oraz powiaty, w których przebywają poza Powiatem Mikołowskim.....	23
Tabela 4.11. Liczba dzieci w rodzinach zastępczych/rodzinnych domach dziecka w 2019r. z podziałem na miejsce pochodzenia (również z podziałem na inny powiat).....	24
Tabela 4.12. Liczba dzieci w rodzinach zastępczych/rodzinnych domach dziecka w 2019r. z podziałem na rodzaj rodziny oraz powiaty, w których przebywają poza Powiatem Mikołowskim.....	24
Tabela 4.13. Napływ dzieci do pieczy zastępczej w 2017r. - 31 dzieci.....	25
Tabela 4.14. Napływ dzieci do pieczy zastępczej w 2018r. - 47 dzieci.....	25
Tabela 4.15. Napływ dzieci do pieczy zastępczej w 2019r. - 41 dzieci.....	26

Tabela 4.16. Odpływ dzieci z pieczy zastępczej do 18 roku życia w 2017r. - 24.....	27
Tabela 4.17. Odpływ dzieci z pieczy zastępczej do 18 roku życia w 2018r. - 41.....	28
Tabela 4.18. Odpływ dzieci z pieczy zastępczej do 18 roku życia w 2019r. - 14.....	28
Tabela 4.19. Odpływ dzieci z pieczy zastępczej po 18 roku życia w 2017r. - 15.....	30
Tabela 4.20. Odpływ dzieci z pieczy zastępczej po 18 roku życia w 2018r. - 16.....	30
Tabela 4.21. Odpływ dzieci z pieczy zastępczej po 18 roku życia w 2019r. - 15.....	31
Tabela 4.22. Liczba sporządzonych ocen sytuacji dziecka oraz ocen rodziny zastępczej.....	33
Tabela 4.23. Liczba dzieci (z podziałem na gminy) umieszczonych w placówkach opiekuńczo - wychowawczych (na terenie powiatu oraz poza powiatem) w latach 2017 - 2019.....	34
Tabela 4.24. Liczba dzieci przebywających w Domu Dziecka Orzeszu w latach 2017 - 2019 (z podziałem na gminy).....	35
Tabela 4.25. Liczba dzieci przebywających w Domu Dziecka w Orzeszu w latach 2017 - 2019 umieszczonych równocześnie w innych placówkach (MOS, MOW, Zakład Poprawczy, Schronisko dla Nieletnich, Ośrodek Psychiatrii Sądowej, itp.).....	36
Tabela 4.26. Liczba dzieci, które opuściły placówkę opiekuńczo - wychowawczą i powróciły do rodziny biologicznej w latach 2017 - 2019 lub trafiły do adopcji (z podziałem na gminy).....	36
Tabela 4.27. Liczba pełnoletnich wychowanków, którzy byli w trakcie procesu usamodzielnienia w latach 2017 - 2019 (z podziałem na formy przyznawanej pomocy).....	38
Tabela 4.28. Liczba pełnoletnich wychowanków rodzinnej pieczy zastępczej w trakcie procesu usamodzielnienia w latach 2017 - 2019 (z podziałem na gminy).....	38
Tabela 4.29. Liczba pełnoletnich wychowanków instytucjonalnej pieczy zastępczej w trakcie procesu usamodzielnienia w latach 2017 - 2019 (z podziałem na gminy).....	39
Tabela 4.30. Usamodzielnienia wychowanków pieczy zastępczej (wydatki finansowe).....	40
Tabela 4.31. Wydatki poniesione na rodzinną pieczę zastępczą w latach 2017 - 2019.....	44
Tabela 4.32. Wydatki przeznaczone na instytucjonalną pieczę zastępczą w latach 2017 - 2019 (wydatki wg sprawozdania finansowego Rb-28S).....	45
Tabela 4.33. Dochody Powiatu - środki finansowe poniesione przez gminy za pobyt dzieci w pieczy zastępczej.....	46
Tabela 4.34. Koszty utrzymania mieszkań chronionych.....	46
Tabela 6.1. Działania i zadania - Cel szczegółowy: rozwój rodzicielstwa zastępczego.....	48
Tabela 6.2. Działania i zadania - Cel szczegółowy: wspieranie rodzin zastępczych w wypełnianiu ich funkcji.....	50
Tabela 6.3. Działania i zadania - Cel szczegółowy: tworzenie stosownie do potrzeb i możliwości powiatu rodzinnych domów dziecka i placówki dla matek samotnych z dzieckiem.....	52

Tabela 6.4. Działania i zadania - Cel szczegółowy: wsparcie usamodzielnianych wychowanków opuszczających rodziny zastępcze, placówki.....	53
Tabela 6.5. Działania i zadania - Cel szczegółowy: podniesienie jakości usług, świadczonych w zakresie pomocy dziecku i rodzinie, profesjonalna kadra.....	54
Tabela 6.6. Działania i zadania - Cel szczegółowy: wspieranie rodziców dzieci objętych pieczęcią..	55
Tabela 6.7. Działania i zadania - Cel szczegółowy: ustalenie limitu rodzin zastępczych zawodowych.....	56
Tabela 7.1. Liczba rodzin zastępczych, do wysokości której można zawrzeć umowy na pełnienie funkcji rodziny zastępczej zawodowej.....	57

XIII. Wykaz wykresów

Wykres 3.1. Liczba rodzin biologicznych przejawiających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczej.....	12
Wykres 3.2. Liczba dzieci w rodzinach przejawiających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych.....	13
Wykres 3.3. Liczba dzieci w rodzinach przejawiających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych, z podziałem na gminy.....	13
Wykres 3.4. Liczba dzieci w rodzinach objętych wsparciem asystenta.....	14
Wykres 3.5. Liczba dzieci w rodzinach objętych wsparciem asystenta z podziałem na gminy....	14
Wykres 3.6. Liczba rodzin objętych nadzorem kuratora w latach 2017 - 2019.....	16
Wykres 3.7. Liczba dzieci w rodzinach objętych nadzorem kuratora w latach 2017 - 2019.....	16
Wykres 4.1. Liczba rodzin zastępczych w Powiecie Mikołowskim w latach 2017 - 2019 z podziałem na gminy.....	19
Wykres 4.2. Liczba dzieci w rodzinach zastępczych z podziałem na gminy w latach 2017 - 2019.....	21
Wykres 4.3. Liczba dzieci w rodzinach zastępczych z podziałem na rodzaje rodzin w latach 2017 - 2019.....	21
Wykres 4.4. Napływ dzieci do pieczy zastępczej do 18 roku życia w latach 2017 - 2019.....	26
Wykres 4.5. Napływ dzieci do pieczy zastępczej do 18 roku życia w latach 2017 - 2019 z podziałem na typy rodzin.....	27
Wykres 4.6. Odpływ dzieci z pieczy zastępczej do 18 roku życia w latach 2017 - 2019.....	29
Wykres 4.7. Odpływ dzieci z pieczy zastępczej do 18 roku życia w latach 2017 - 2019 z podziałem na rodziny.....	29

Wykres 4.8. Odpływ pełnoletnich wychowanków z pieczy zastępczej w latach 2017 - 2019.....	31
Wykres 4.9. Odpływ pełnoletnich wychowanków z pieczy zastępczej w latach 2017 - 2019 z podziałem na rodzin.....	32
Wykres 4.10. Liczba sporządzonych ocen sytuacji dziecka oraz ocen rodziny zastępczej w latach 2017 - 2019.....	33
Wykres 4.11. Liczba dzieci (z podziałem na gminy) umieszczonych w placówce opiekuńczo - wychowawczej w Orzeszu w latach 2017 - 2019.....	34
Wykres 4.12. Liczba dzieci (z podziałem na gminy) umieszczonych w placówkach opiekuńczo - wychowawczych (poza powiatem mikołowskim) w latach 2017 - 2019.....	35
Wykres 4.13. Liczba dzieci przebywających w Domu Dziecka Orzeszu w latach 2017 - 2019 (z podziałem na gminy).....	35
Wykres 4.14. Liczba dzieci przebywających w Domu Dziecka w Orzeszu w latach 2017 - 2019, umieszczonych równocześnie w innych placówkach (MOS, MOW, Zakład Poprawczy, Schronisko dla Nieletnich, Ośrodek Psychiatrii Sądowej, itp.).....	36
Wykres 4.15. Liczba dzieci, które opuściły placówkę opiekuńczo - wychowawczą i powróciły do rodzin biologicznych w latach 2017 - 2019 (z podziałem na gminy).....	37
Wykres 4.16. Liczba dzieci, które opuściły placówkę opiekuńczo - wychowawczą i zostały przysposobione w latach 2017 - 2019 (z podziałem na gminy).....	37
Wykres 4.17. Usamodzielniani wychowankowie rodzinnej pieczy zastępczej w latach 2017 - 2019 (z podziałem na gminy).....	39
Wykres 4.18. Liczba usamodzielnianych wychowanków instytucjonalnej pieczy zastępczej w latach 2017 - 2019 (z podziałem na gminy).....	39
Wykres 4.19. Liczba usamodzielnianych wychowanków rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej w latach 2017 - 2019 (z podziałem na gminy).....	40

XIII. Wykaz schematów

Schemat 4.1. Formy pieczy zastępczej w Powiecie Mikołowskim.....	17
Schemat 5.1. Cel główny i cele szczegółowe Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej.....	47